

Ocena stanu sanitarnego

POWIATU MONIECKIEGO

2023

Spis treści

I.	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU	5
1.	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH	5
2.	OGNISKA EPIDEMICZNE W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	22
3.	WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	22
4.	OCENA STANU SANITARNEGO PODMIOTÓW LECZNICZYCH.....	24
II.	BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ	26
III.	HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI	42
IV.	CHOROBY ZAWODOWE	51
V.	OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	52
VI.	NADZÓR W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ	54
VII.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	60
VIII.	PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA	60
IX.	PODSUMOWANIE	64

Szanowni Państwo

Mam przyjemność przedstawić Państwu Ocenę stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 rok. Jest to podsumowanie działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu monieckiego. Zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień z zakresu naszej działalności.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach w 2023 r. realizowali z pełnym zaangażowaniem zadania z zakresu zdrowia publicznego. Prowadziliśmy między innymi: nadzór nad podmiotami leczniczymi, obiektami użytku publicznego, placówkami oświatowo-wychowawczymi, nad warunkami pracy w zakładach pracy. Dbaliśmy o bezpieczeństwo żywności, żywienia oraz jakość wody do spożycia, wody w pływalni oraz miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. Sprawowaliśmy również szeroki nadzór nad produktami kosmetycznymi, substancjami i mieszaninami chemicznymi niebezpiecznymi. Staraliśmy się zapobiegać negatywnym skutkom wpływu szkodliwych i uciążliwych czynników na zdrowie ludzi już na etapie planowania przestrzennego, projektowania, lokalizacji i realizacji inwestycji. Prowadziliśmy działania edukacyjne promujące wśród mieszkańców powiatu zdrowy styl życia.

Serdecznie zapraszam do lektury niniejszego dokumentu. Zawarte w nim obszerne informacje przedstawiają zarówno zasady sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru, jak i efekty naszych działań.

Agnieszka Wędołowska

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Mońkach

Mońki, marzec 2024

Rysunek 1. Mapa powiatu monieckiego

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU

1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Sytuację epidemiologiczną w zakresie zgłaszanych i rejestrowanych chorób zakaźnych na terenie powiatu monieckiego w 2023 roku, w porównaniu do lat poprzednich można uznać za stabilną. W dalszym ciągu duży wpływ na kształtowanie sytuacji epidemiologicznej miało zagrożenie koronawirusem. Również notowane przypadki zakażeń wirusem grypy oraz wirusem RSV wymagały wzmożonego nadzoru epidemiologicznego. Nie obserwowano wzrostu epidemicznego występowania pozostałych chorób zakaźnych.

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach zgłoszono:

- 617 zachorowań na choroby zakaźne, z czego hospitalizowano 148 przypadków (wg. MZ-56 za 2023 r.),
- 5 zachorowań na gruźlicę,
- 24 przypadki narażenia na zakażenie wirusem wścieklizny,
- 3 zgony z powodu chorób zakaźnych.

Ponadto w roku sprawozdawczym przeprowadzono 723 dochodzenia epidemiologiczne z osobami zakażonymi, chorymi lub podejrzanymi o zachorowanie lub zakażenie.

Dane epidemiologiczne dotyczące wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu monieckiego zostały przedstawione w formie tabelarycznej w oparciu MZ-56 za 2022 i 2023 r.

Tabela nr 1. Liczba zachorowań i współczynnik zapadalności dla poszczególnych chorób zakaźnych w latach 2022-2023 (wg. MZ-56 za 2022r. i 2023r.)

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022		2023		
			liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	
1	A00	Cholera					
2	A01.0	Dur brzuszny					
3	A01.1-3	Dury rzekome A, B, C					
4	A02.0	Salmoneloza	zatrucie pokarmowe	4	10,5	9	23,8
5	A02.1		posocznica				
6	A02.2-8		inne zakażenie pozajelitowe				
7	A03	Czerwonka bakteryjna (szigelozą) ^{UE}					
8	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą				
9	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną (werotoksyczną)				
10	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO				
11	A04.5		wywołane przez <i>Campylobacter</i>	1	2,6		
12	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i> ^{UE}				
13	A04.7		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	15	39,3	11	29,2

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

14	A04.8		inne określone			1	2,6
15	A04.9		nie określone	2	5,2	2	5,3
16	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ⁵⁾		1	170,9		
17	A05.0	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	gronkowcowe				
18	A05.1		jadem kielbasianym (botulizm)				
19	A05.2		wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i>				
20	A05.3-8		inne określone				
21	A05.9		nie określone				
22	A05	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2					
23	A07.1	Giardioza (lamblioza)		4	10,4	5	13,3
24	A07.2	Kryptosporidioza					
25	A08.0	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	33	86,5	5	13,3
26	A08.1		wywołane przez norowirusy	10	26,2	10	26,5
27	A08.2-3		inne określone	21	55,0	14	37,1
28	A08.4		nie określone	3	7,8	2	5,3
29	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		35	6013,7	17	3244,3
30	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	2	5,2	5	13,3
31			w tym u dzieci do lat 2			1	190,8
32	A20	Dżuma					
33	A21	Tularemia					
34	A22	Wąglik					
35	A23	Brucelloza: nowe zachorowania					
36	A24.0	Nosacizna					
37	A27	Leptospiroza					
38	A28.2	Jersinioza pozajelitowa					
39	A31	Mikobakteriozy - inne i BNO					
40	A32	Listerioza					
41	A33-A35	Tęžec	ogółem				
42	A33		noworodków				
43	A36	Błonica					
44	A37	Krzztusiec					
45	A38	Płonica (szkarlatyna)		11	28,8	18	47,7
46	A39	Choroba meningokokowa, inwazyjna	ogółem	1	2,6	1	2,6
47	A39.0;A39.8		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	2,6	1	2,6
48	A39.1-4		posocznica				
49	A39.5-9		inna określona i nie określona				
50	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem				
51	A46		róża				
52	A48.3		zespół wstrząsu toksycznego				
53	B95.0/O85		gorączka pologowa				
54	B95.0/ (...)		inna określona i nie określona				
55	A48.1	Legionelloza	choroba legionistów				
56	A48.2		gorączka Pontiac				
57	A50	Kila	wrodzona i noworodków				
58	A51		wczesna				
59	A52		późna				
60	A53		inne postaci kily i kila nie określona				
61	A54	Rzeżączka					
62	A55	Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie					

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

63	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		1	2,6		
64	A69.2	Borelioza z Lyme	ogółem	11	28,8	19	50,4
65			neuroborelioza				
66	A70	Ornitozy (zakażenia <i>Chlamydia psittaci</i>)					
67	A75	Dur wysypkowy					
68	A78	Gorączka Q					
69	A77; A79	Gorączka plamista i inne riketsjozy					
70	A80.1-2,4	Poliomyelitis	wywołane dzikim wirusem				
71	A80.0,3-8		wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego				
72	—	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat					
73	A81.0	Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfeldta-Jakoba (CJD)				
74	A81.0		wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba (vCJD)				
75	A81		inne i nie określone				
76	A82	Wścieklizna					
77	Z20.3/ Z24.2;Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		7	18,3	10	26,5
78	A84	Kleszczowe zapalenie mózgu		1	2,6	1	2,6
79	B00.4	Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe				
80	A81.1;A83; A85;B02.0		inne określone				
81	A86		nie określone				
82	—		w innych chorobach objętych MZ-56				
83	A87.0	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe			1	2,6
84	B00.3		opryszczkowe				
85	A87.1-9;B02.1		inne określone i nie określone				
86	—		w innych chorobach objętych MZ-56				
87	A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)					
88	A92.0	Choroba wywołana przez wirus Chikungunya					
89	A92.3	Gorączka zachodniego Nilu					
90	A92.8	Choroba wywołana przez wirus Zika					
91	A95	Żółta gorączka					
92	A96.2;A98.3-4	Wirusowe gorączki krwotoczne	Ebola, Marburg, Lassa				
93	A92.0;A96.0-1,8-9; A98.0-2,5-8;A99		inna określona i nie określona				
94	A98.5	Choroba wywołana przez hantawirusy					
95	B01	Ospa wietrzna		279	731,8	29	76,8
96	B03	Ospa prawdziwa					
97	B04	Ospa małpia					
98	B05	Odra					
99	B06	Różyczka					
100	B08.8	Pryszczyca					
101	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A				
102	B16		typu B - ostre				
103	B18.0-1		typu B – przewlekłe i BNO	1	2,6	2	5,3
104	B17.1		typu C - ostre – ogółem				
105	B17.1		typu C - ostre wg definicji UE				
106	B18.2		typu C - przewlekłe i BNO	1	2,6	2	5,3
107	B17.0,2-8; B18.8-9;B19		inne i nie określone				
108	B20-B24	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności		1	2,6		
109	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV		2	5,2		
110	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznicy)		2	5,2		

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

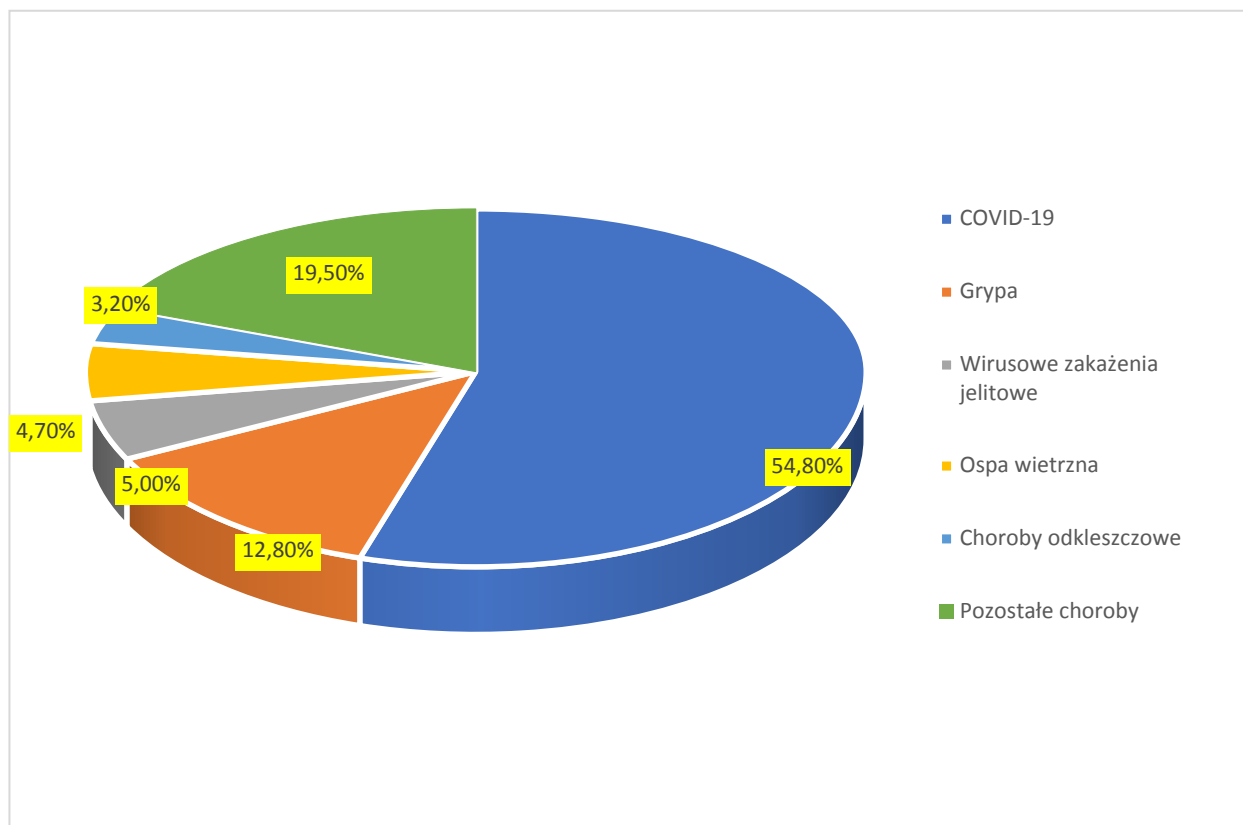
111	B50-B54	Malaria (zimnica)					
112	B67	Bąblowica (echinokokoza)					
113	B69	Wągrzyca (cysticerkoza)					
114	B75	Włośnica ^{UE}					
115	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	ogółem			1	2,6
116	B95.3/G04.2; G00.1		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu			1	2,6
117	A40.3		posocznica			1	2,6
118	J13;B95.3/(...)		inna określona i nie określona				
119	B96.2/D59.3	Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu zak. <i>E. coli</i> ^b					
120	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna	ogółem				
121	B96.3/G04.2; G00.0		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu				
122	A41.3		posocznica				
123	A49.2;J14;B96.3/(...)		inna określona i nie określona				
124	G01;G04.2; G05.0;	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych	w innych chorobach objętych MZ-56				
125	G00.2-8;G04.2		inne określone				
126	G00.9;G04.2		inne, nie określone				
127	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	1	2,6			
128	G04.8-9	Zapalenie mózgu inne i nie określone					
129	J09	Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi					
130	J10-J11	Grypa ^{UE/PL}	ogółem	11	28,8	16	42,4
131			u dzieci w wieku 0-14 lat	8	-	10	-
132	P35.0	Wrodzone choroby wirusowe	różyczka wrodzona				
133	P35.1-9		choroba wywołana przez wirus Zika				
134	P35.3-9		inne określone i nieokreślone				
135	P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	toksoplazmoza				
136	P37.2		listerioza				
137	P37.3-4,8-9		inne określone i nie określone				
138	U04	SARS – Zespół ostrej niewydolności oddechowej					
139	U07.1-2	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	1415	3711,7	334	885,2	
140		Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19) – przypadki możliwe	2	5,2	4	10,6	
141	T60	Zatrucia pestycydami – ostre					
142	T61	Zatrucia naturalnie	ryby, skorupiaki i inne produkty morza				
143	T62.0	toksycznymi	grzyby				
144	T62.1-2	substancjami	jagody i inne części roślin				
145	T64	Ostre zatrucia	mikotoksyny				
146	-	żywnością	dioksyny				
147	-	skażoną	polichlorowane bifenylo				
148	-	biologicznie i/lub chemicznie	inne określone i nie określone				
149		Ciężkie ostre zapalenia wątroby o etiologii	prawdopodobne				
150			powiązane epidemiologicznie				
151	J12.1;J20.5; J21.0; B97.4	Zakażenie wirusem RSV	ogółem			14	37,1
152			W tym u dzieci do lat 2			7	1335,8
153	J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego			63	166,9	
Suma kontrolna / hospitalizacje			1887/304		617/148		

Na podstawie sprawozdania MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia za 2023 r. w roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2022, COVID-19 był najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową. Zarejestrowano 338 przypadków, co stanowiło

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

54,8% wszystkich zgłoszonych jednostek chorobowych. Na drugim miejscu pod względem zgłaszalności ulokowała się grypa – zgłoszono 79 zachorowań, co stanowi 12,8 % ogółu zgłoszonych jednostek. Na kolejnych pozycjach ulokowały się wirusowe zakażenia jelitowe - 31 zachorowań (5 %), ospa wietrzna – 29 zachorowań (4,7%), choroby odkleszczowe – 20 zachorowań (3,2%). Pozostałe jednostki chorobowe rejestrowano w mniejszych ilościach.

Wykres 1. Procentowy rozkład zachorowań na choroby zakaźne w 2023 roku na terenie powiatu monieckiego (wg. MZ-56 za 2023 r.)

W 2023 roku, w porównaniu z 2022 rokiem zaobserwowano:

- **wzrost liczby zachorowań** na: zatrucia pokarmowe wywołane przez *Salmonellę*, giardiozę (lambliozę), biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, płonice, Boreliozę z Lyme, styczość i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień, WZW typu B – przewlekłe i BNO, WZW typu C – przewlekłe i BNO, grypę;
- **spadek liczby zachorowań** na: bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, wirusowe zakażenia jelitowe inne określone, wirusowe zakażenia jelitowe nie określone, ospę wietrzną, zakażenia SARS-CoV-2,

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

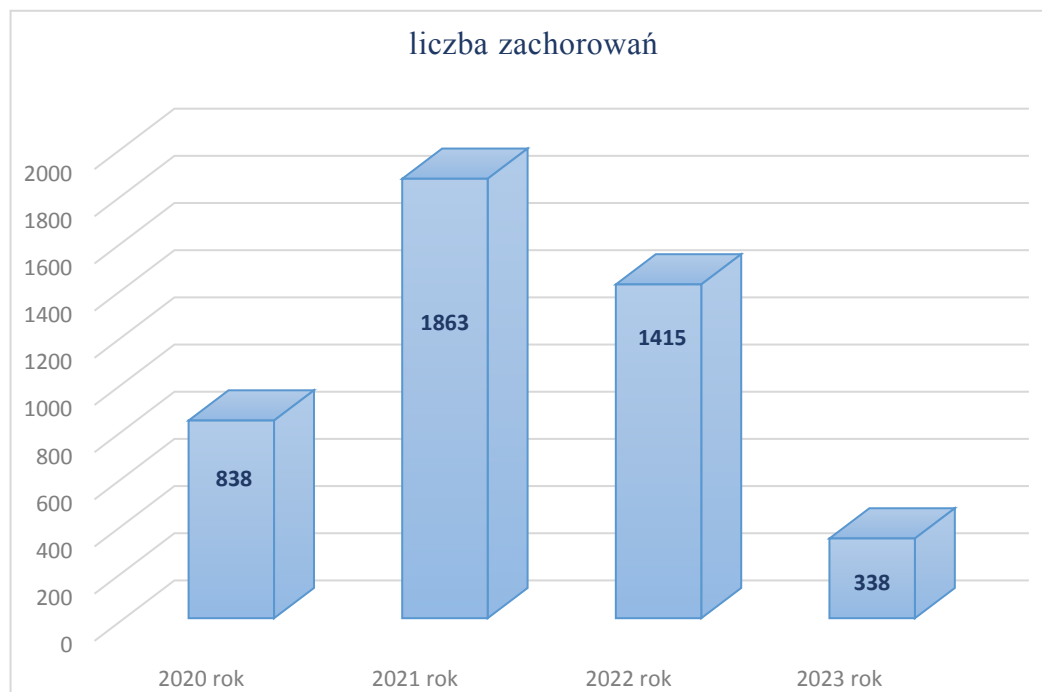
- taką samą liczbę zachorowań na: bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy, chorobę meningokokową, kleszczowe zapalenie mózgu.

W 2023 roku w powiecie monieckim zarejestrowano następujące jednostki chorobowe, których nie notowano w 2022 roku:

- bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone,
- zapalenie opon mózgowych wywołaną przez enterowirusy,
- inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumonia*,
- zakażenie wirusem RSV.

ZAKAŻENIA SARS-Co V-2 (COVID-19)

Od roku 2020, czyli roku ogłoszenia pandemii, zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2 są najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową w powiecie monieckim. W 2023 roku, w porównaniu do 2022 roku, liczba chorych na COVID-19 znacznie się zmniejszyła. W 2022 roku zgłoszono 1417 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 3717,0 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w 2023 roku jedynie 338 (współczynnik zapadalności wynosił 895,8 na 100 tys. mieszkańców). Do sekwencjonowania zostały pobrane 2 próby, które wykazały obecność wariantu Omikron wirusa SARS-CoV-2.

Wykres 2. Liczba zachorowań na zakażenia SARS-Co V-2 (COVID-19) w powiecie monieckim w latach 2020-2023 (dane wg. MZ-56 za 2020r., 2021r., 2022r., 2023r.)

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

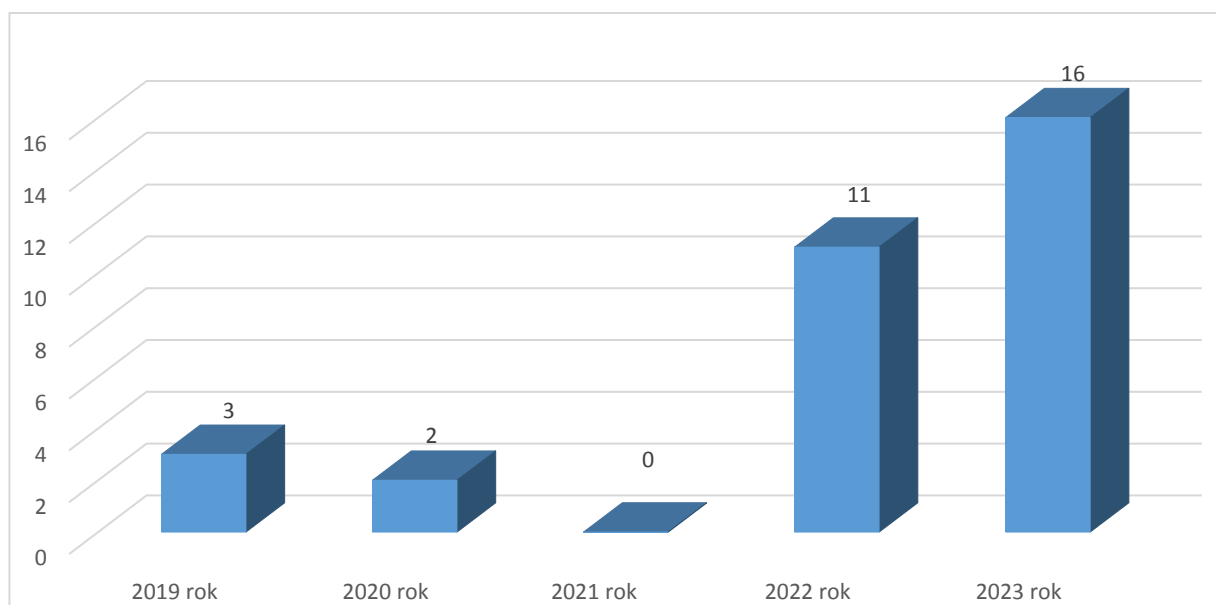
Najwięcej zachorowań w 2023r. wystąpiło w sezonie jesienno-zimowym. U większości zakażonych wirusem SARS-CoV-2 rozwijały się objawy o łagodnym lub umiarkowanym nasileniu. Dominowały objawy grypopodobne tj. gorączka, bóle głowy, bóle gardła, osłabienie, katar, ogólne rozbitcie. Część osób nie wykazywała żadnych objawów chorobowych. Zaledwie 41 przypadków z powodu ciężkiego przebiegu wymagała hospitalizacji, co stanowi 12 % wszystkich zachorowań. Z powodu ciężkiego przebiegu zachorowań na COVID-19 zmarła 1 osoba. Była to osoba w wieku 82 lat obciążona chorobami współistniejącymi, przewlekłymi.

Na terenie powiatu monieckiego w 2023 roku zarejestrowano 1 ognisko epidemiczne wywołane wirusem SARS-CoV-2. Ognisko wystąpiło w zakładzie opiekuńczo-leczniczym w SP ZOZ w Mońkach, zachorowało 5 pacjentów.

GRYPA

W 2023 roku w powiecie monieckim zarejestrowano łącznie 79 zachorowań na grypę potwierdzoną laboratoryjnie (współczynnik zapadalności wynosił 209,3 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w roku poprzednim - 11 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 28,8 na 100 tys. mieszkańców). Z powodu objawów hospitalizowano 13 osób (w 2022r. – 4).

Za pomocą testu molekularnego PCR grypę potwierdzono u 16 osób, natomiast za pomocą szybkiego testu antygenowego u 63 osób.

Wykres 3. Liczba zachorowań na grypę potwierdzoną badaniem molekularnym w powiecie monieckim w latach 2019 -2023.

Szczyt zachorowań odnotowano w I kwartale roku – od stycznia do marca zgłoszono 56 zachorowań, co stanowi 70 % otrzymanych zgłoszeń. Najwięcej zachorowań obserwowano w marcu – 55 przypadków.

W powiecie monieckim prowadzony był monitoring zachorowań i podejrzeń zachorowań w ramach programu SENTINEL. Nadzór prowadzono cotygodniowo przez cały rok. Brało w nim udział 2 wytypowanych lekarzy medycyny rodzinnej. Wirusologiczny nadzór SENTINEL polega na badaniu w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku wymazów z nosa i gardła od pacjentów, u których wystąpiły objawy podejrzenia grypy.

W 2023 roku w ramach nadzoru SENTINEL pobrano do badań wirusologicznych 8 próbek od pacjentów wykazujących objawy grypowe. U 6 osób potwierdzono obecność wirusa grypy, w tym grypy typu A – u 3 osób, typu B – u 3 osób.

Na podstawie MZ-54 Roczego sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2023 rok przeciwko grypie uodporniło się łącznie 945 osób. Najwięcej zaszczepionych było w grupie wiekowej powyżej 65 roku życia - 619 osób, najmniej w grupie wiekowej 0-4 lat – 5 osób.

ZAKAŻENIA WIRUSEM RSV

Od 24 lutego 2023 r. wprowadzono obowiązek zgłaszania do inspekcji sanitarnej zakażeń spowodowanych wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV).

W 2023r zgłoszono łącznie 14 zakażeń wywołanych wirusem RSV (współczynnik zapadalności 37,1 na 100 tys. mieszkańców), w tym 7 wystąpiło u dzieci do drugiego roku życia. Dwie osoby wymagały hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu choroby.

Lekarze rozpoznania zakażenia wirusem RSV dokonywali na podstawie wyniku szybkiego testu kasetkowego (Combo). Najwięcej zachorowań odnotowano u dzieci do 3 roku życia – 12 zachorowań, co stanowi 85 % ogółu zgłoszonych przypadków. Najwięcej zgłoszeń wpłynęło do tutejszej inspekcji w grudniu.

CHOROBY SZERZĄCE SIĘ DROGĄ POKARMOWĄ

Salmonellozy - zatrucia pokarmowe

W 2023 roku, w porównaniu do 2022 roku, zanotowano wzrost zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie z rodzaju *Salmonella*. W 2023 roku zarejestrowano 9 pojedynczych zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella* (współczynnik zapadalności 23,8 na 100 tys. mieszkańców), w 2022 roku - 4 zachorowania (współczynnik zapadalności 10,5 na 100 tys. mieszkańców). Wszystkie osoby z powodu objawów były poddane hospitalizacji. Zatrucia

pałeczkami *Salmonella* notowano głównie u dzieci – 6 zachorowań. Pozostałe 3 zachorowania wystąpiły u osób dorosłych.

Zachorowania były sporadyczne, a miejscem narażenia było środowisko domowe. Zatrucia pokarmowe wywołane były szczepami odzwierzęcym tj. *Salmonella enteritidis* (7 zachorowań) oraz *Salmonella infantis* (2 zachorowania). Najczęstszą przyczyną zachorowań na salmonellozę było spożycie potraw poddanych nieprawidłowej obróbce cieplnej i przechowywanej w niewłaściwych warunkach oraz brak zachowanych zasad higieny podczas przygotowania posiłków. Głównym źródłem zakażeń pokarmowych były jaja i produkty je zawierające.

Osoby z kontaktu z chorymi poddano nadzorowi epidemiologicznemu – łącznie 31 osób.

W 2023 roku zarejestrowano 12 osób, u których wykryto nosicielstwo schorzeń jelitowych. Byli to nosiciele pałeczek *Salmonella infantis* (7 osób), *Salmonella enteritidis* (4 osoby) oraz *Salmonella enterica* szczep jednofazowy o wzorze antygenowym 1, 4, [5], 12, :i (1 osoba). Wszystkie osoby po otrzymaniu trzykrotnie ujemnych wyników badań kału na obecności pałeczek *Salmonella* zostały wykreślone z rejestru nosicieli.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

W 2023 roku zanotowano nieznaczny spadek zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe. W roku 2022 zarejestrowano łącznie 18 przypadków (zapadalność wynosiła 47,2 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w roku sprawozdawczym 15 (zapadalność wynosiła 37,1 na 100 tys. mieszkańców). Dwanaście osób z powodu objawów było hospitalizowanych.

U wszystkich chorych zostały wykonane badania laboratoryjne, które potwierdziły bakteryjny charakter zachorowań. Zachorowania zostały zakwalifikowane, zgodnie z obowiązującą definicją przypadku, jako bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez:

- *Clostridium difficile* (A04.7) - 11 zachorowań,
- inne określone (A04.8) - 1 zachorowanie,
- nie określone (A04.9) – 2 zachorowania.

Bakteryjne zakażenia wywołane przez *Clostridium difficile* zanotowano u 11 osób (u 15 osób w 2022r.). Zachorowania tego typu notowano zazwyczaj u osób powyżej 60 roku życia, przebywających często w szpitalach i leczonych długotrwale antybiotykami, zwłaszcza antybiotykami o szerokim spektrum działania.

U osoby z rozpoznaniem bakteryjnego zakażenia jelitowego określonego (A04.8) w badanym materiale wyizolowano szczep *Klebsiella spp.*

W przypadku dwóch osób u których rozpoznano bakteryjne zakażenie jelitowe inne nieokreślone (A04.9) badania laboratoryjne nie wykazały bakterii chorobotwórczych w badanym materiale. Przypadki zostały zakwalifikowane na podstawie objawów chorobowych.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W roku 2023 znacznie zmniejszyła się, w porównaniu do roku 2022, liczba zarejestrowanych przypadków zakażenia jelit wywołanego przez wirusy. Zarejestrowano łącznie 31 zachorowań (współczynnik zapadalności 82,1 na 100 tys. mieszkańców), w roku 2022 - 67 zachorowań (współczynnik zapadalności 175,7 na 100 tys. mieszkańców). Około 55 % ogółu zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej do lat 2.

Wszystkie zgłoszone przypadki były hospitalizowane z powodu objawów chorobowych. Przyczyną zakażeń pokarmowych o etiologii wirusowej był głównie *adenowirus* – 14 zachorowań, *norowirus* – 10 zachorowań i *rotawirus* – 5 zachorowań.

Według MZ-54 Roczno sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2023 - 49 % niemowląt z rocznika 2023 oraz 81 % niemowląt z rocznika 2022 zostało w pełni uodpornionych przeciwko zakażeniom wywołanym przez *rotawirusy*. Szczepienie to od 1 stycznia 2021 roku jest szczepieniem obowiązkowym.

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W 2023 roku liczba zgłoszonych przypadków na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu była wyższa w porównaniu do roku 2022. W roku 2022 zanotowano 2 zachorowania, w roku 2023 - 5 zachorowań, z czego 1 zachorowanie wystąpiło u dziecka do 2 roku życia.

Trzy osoby chore były leczone ambulatoryjnie, pozostałe w warunkach szpitalnych. Nie wykonywano też badań laboratoryjnych w celu ustalenia przyczyny choroby.

Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych

Nie notowano

CHOROBY ZAKAŻNE OBJĘTE PRZEZ ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ ZDROWIA PROGRAMAMI ERADYKACJI I ELIMINACJI

Odra

Nie notowano zachorowań.

Świnka

Nie notowano zachorowań.

Różyczka

Nie notowano zachorowań.

Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat

Nie notowano zachorowań.

GRUŻLICA

W porównaniu do lat ubiegłych, w 2023 roku odnotowano wzrost zachorowań na gruźlicę wywołaną przez *Mycobacterium tuberculosis*. Zarejestrowano 4 nowe zachorowania oraz 1 wznowienie choroby. W 2022 roku zarejestrowano 2 przypadki.

Z powodu zaawansowanego stadium gruźlicy zmarła 1 osoba.

Tabela nr 2. Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na gruźlicę w powiecie monieckim w latach 2019-2023

Lata	Ogółem	0-4 lat	5-14 lat	15-19lat	20-44 lat	45-64 lat	65 lat i powyżej	Zapadalność na 100 tys.
2019	9	2	1			1	5	22,1
2020	1-osoba notowana w 2017r.					1		2,5
2021	3	1			1		1	7,4
2022	2				1	1		5,2
2023	5				3	2		13,3

Na gruźlicę zachorowały osoby dorosłe, mieszkające na wsi. Gruźlica została wykryta na podstawie objawów chorobowych. Wszystkie osoby chore były hospitalizowane w specjalistycznych placówkach, gdzie zostały wykonane badania diagnostyczne potwierdzające chorobę. We wszystkich przypadkach postacią kliniczną choroby była gruźlica płuc.

Osoby z bliskiego kontaktu z chorymi - łącznie 9 osób, zostały objęte nadzorem epidemiologicznym przez lekarza POZ oraz poddane badaniom klinicznym i diagnostycznym.

CHOROBY ZAKAŻNE WYWOŁANE PRZEZ BAKTERIE OTOCZKOWE

Inwazyjna choroba meningokokowa

W roku sprawozdawczym do PSSE w Mońkach zgłoszono 1 zachorowanie na inwazyjną chorobę meningokokową (współczynnik zapadalności 2,6 na 100 tys. mieszkańców), podobnie jak w 2022 roku. Choroba przebiegała pod postacią zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych.

Zachorowanie wystąpiło u 3-miesięcznego dziecka, które nie było uodpornione przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis*. W płynie mózgowo-rdzeniowym zidentyfikowano chorobotwórczy szczep *Neisseria meningitidis* z grupy B. Badanie zostało potwierdzone w KOROUN. Osoby współzamieszkujące z chorym oraz mające z nim bliski kontakt (personel medyczny) zostały objęte nadzorem epidemiologicznym oraz zastosowano u nich chemioprophylaktykę. Chore dziecko po wdrożeniu antybiotykoterapii powróciło do zdrowia.

Na podstawie sprawozdania MZ-54 Roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych w roku 2023 przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis* w powiecie monieckim zaszczepiono 29 osób, najwięcej w grupie wiekowej 0-19 lat – 27 osób. Szczepienie to jest nadal szczepieniem zalecanym w Programie Szczepień Ochronnych.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2023 roku zanotowano 1 przypadek inwazyjnej choroby pneumokokowej (współczynnik zapadalności 2,6 na 100 tys. mieszkańców). W 2022 roku choroba nie była notowana.

Chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* stwierdzono u 15 letniego chłopca. Zarówno w płynie mózgowo-rdzeniowym jak i krwi laboratorium szpitalne potwierdziło chorobotwórcze bakterie. W laboratorium KOROUN potwierdzono obecność *Streptococcus pneumoniae* jedynie w płynie mózgowo-rdzeniowym. Osoba chora nie była w przeszłości uodporniona przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*. Chory po wdrożeniu antybiotykoterapii powrócił do zdrowia. Osobom współzamieszkującym z chorym profilaktycznie wdrożono antybiotykoterapię.

Na podstawie sprawozdania MZ-54 Roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych w roku 2023 przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae* w ramach szczepień obowiązkowych w pełni uodporniono 91 % dzieci z roczników 2022-2018, w stosunku do podlegających. Pozostałe dzieci są w trakcie szczepień, posiadają przeciwskazania do szczepień lub też nie wyraziły zgody na szczepienia. Natomiast profilaktycznie zaszczepiono 26 osób, najwięcej w grupie wiekowej > 30 roku życia (22 osoby).

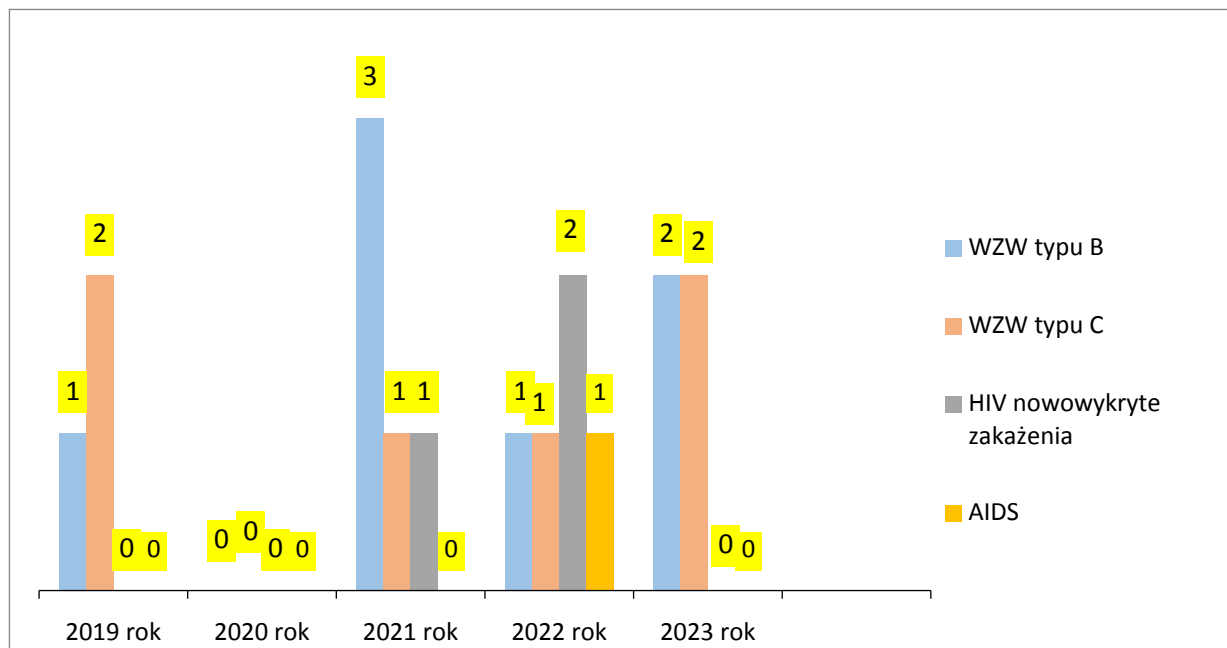
NEUROINFEKCJE

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w 2022 roku, zanotowano 1 zachorowanie na zapalenie opon mózgowych (współczynnik zapadalności 2,6 na 100 tys. mieszkańców). Zachorowanie zarejestrowano jako wirusowe zapalenie opon mózgowych wywołane przez enterowirusy u 6 letniego dziecka. Osoba z powodu objawów chorobowych była poddana hospitalizacji.

CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ KREW

Od kilku lat w powiecie monieckim zachorowania na choroby przenoszone przez krew tj. wirusowe zapalenia wątroby, HIV i AIDS utrzymują się na podobnym poziomie.

Wykres 4. Liczba zachorowań na choroby krwiopochodne w latach 2019-2023

W roku 2023 zarejestrowano 2 nowe zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby, w tym:

- 2 wirusowe zapalenia wątroby typu B-przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności 5,3 na 100 tys. mieszkańców);
- 2 wirusowe zapalenia wątroby typu C – przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności 5,3 na 100 tys. mieszkańców).

W roku 2022 zarejestrowano po 1 zachorowaniu na WZW typu B - przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności wynosił 2,6 na 100 tys. mieszkańców) oraz WZW typu C - przewlekłe i BNO (współczynnik zapadalności wynosił 2,6 na 100 tys. mieszkańców).

Wirusowe zapalenie wątroby typu B - przewlekłe i BNO

Zachorowanie stwierdzono u dwóch mężczyzn w wieku 53 lat i 56 lat. Osoby chore były obciążone chorobami współwystępującymi m.in. chorobą nowotworową oraz przewlekłą chorobą nerek. Były często poddawane hospitalizacji i różnym zabiegom medycznym m.in. iniekcjom, zabiegom z przerwaniem ciągłości tkanek, operacjom chirurgicznym.

Zachorowania stwierdzono podczas pobytu w szpitalu - przed planowanym zabiegiem chirurgicznym oraz w trakcie dializ. W przeszłości osoby chore nie były uodpornione przeciwko WZW typu B. Najbardziej prawdopodobną drogą zakażenia były zabiegi medyczne oraz transfuzja krwi przed wprowadzeniem rutynowych badań.

Osoby z kontaktu z chorymi, łącznie 7 osób, zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Osoby nieszczepione zostały skierowane na szczepienia przeciwko WZW typu B.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO

Zachorowania rozpoznano u dwóch osób - 36 letniego mężczyzny oraz 61 letniej kobiety.

U mężczyzny zachorowanie zdiagnozowano podczas pobytu w szpitalu z innej przyczyny – ostry stan w przebiegu COVID-19. Podczas hospitalizacji stwierdzono dodatni anty HCV, potwierdzony badaniem RT-PCR oraz dodatni HCV-RNA. Stwierdzono również zaawansowaną marskość wątroby, wywołaną najprawdopodobniej wirusem HCV. Podczas wywiadu epidemiologicznego ustalono, iż osoba w przeszłości przebywała w zakładzie karnym, przyjmowała środki odurzające w iniekcjach, narkotyki oraz wielokrotnie poddawana była tatuowaniu. Ponadto osoba ta jest uzależniona od alkoholu. W przeszłości nie była szczepiona p/WZW typu B- wydano skierowanie na szczepienie.

Natomiast wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO u kobiety zostało zdiagnozowane podczas rutynowych badań, przeprowadzonych z własnej inicjatywy. Zachorowanie przebiegało bez objawów. W przeszłości zakażona była poddawana zabiegom z przerwaniem ciągłości tkanek oraz otrzymała transfuzję przed wprowadzeniem rutynowych badań. W przeszłości otrzymała pełne szczepienie przeciwko WZW typu B.

Na podstawie sprawozdania MZ-54 roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych w roku 2023 przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B profilaktycznie uodporniono 139 osób, natomiast w ramach szczepień obowiązkowych pełny cykl szczepień otrzymało 13 osób (personel medyczny, osoby zakażone HCV lub z kontaktu z zakażonym HBV).

AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności

Nie notowano zachorowań.

Nowo wykryte zakażenia HIV

Nie notowano zachorowań.

CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ KLESZCZE

Kleszczowe zapalenie mózgu

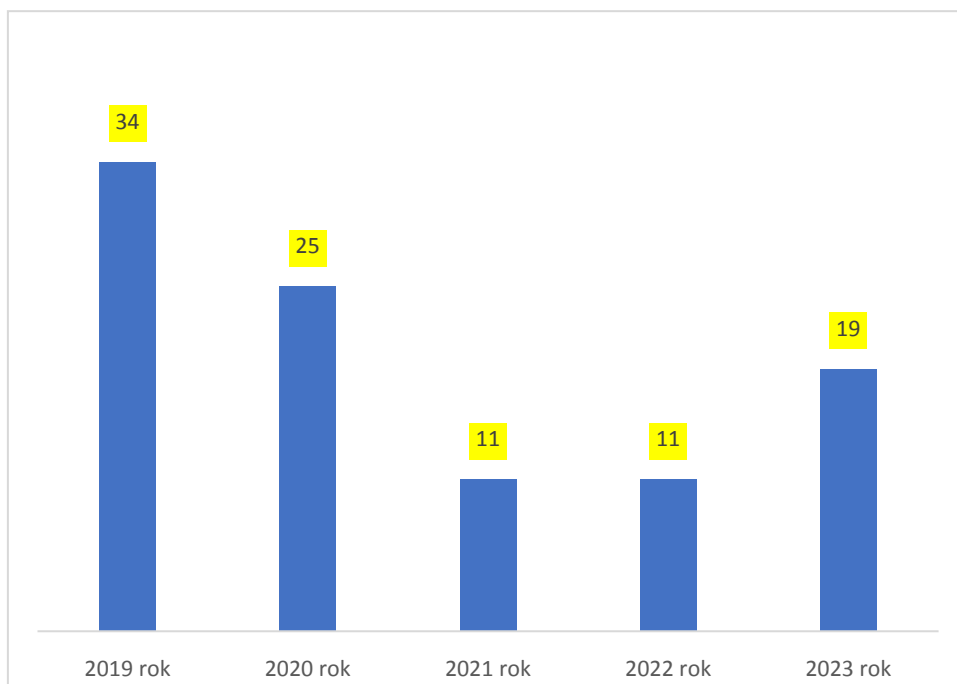
W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2022 zanotowano 1 zachorowanie na kleszczowe zapalenie mózgu (współczynnik zapadalności wynosił 2,6 na 100 tys. mieszkańców).

Zachorowanie rozpoznano u 27 letniego rolnika i zostało zakwalifikowane jako przypadek potwierdzony. Z powodu objawów chorobowych osoba chora była poddana hospitalizacji. W płynie mózgowo-rdzeniowym oraz we krwi chorego stwierdzono przeciwciała KZM w klasie IgG oraz IgM. W wywiadzie chory podaje wielokrotne pokłucie przez kleszcza. Osoba chora nie była uodporniona przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu.

W roku sprawozdawczym przeciwko KZM uodporniono 79 osób (wg. Mz-54 za 2023r.).

Borelioza z Lyme

W roku 2023 zgłoszono do PSSE w Mońkach 19 zachorowań na Boreliozę z Lyme (współczynnik zapadalności 50,4 na 100 tys. mieszkańców). W porównaniu do roku 2022 liczba zgłoszonych zachorowań wzrosła o 8 przypadków (w 2021 r. i 2022 r. zgłoszono po 11 zachorowań).

Wykres 5. Rozkład zachorowań na Boreliozę z Lyme w powiecie monieckim w latach 2019 - 2023

Boreliozę z Lyme u wszystkich osób rozpoznano w pierwszym stadium choroby na podstawie zmiany skórnej w miejscu ukłucia - rumień wędrujący. Dodatkowo u części osób zostały przeprowadzone badania laboratoryjne, w których stwierdzono wysokie miano przeciwciał boreliozy w klasie IgM. W wywiadzie osoby chore potwierdzają kontakt z kleszczem. Szczególnie narażone na zachorowanie były osoby zawodowo związane z przebywaniem w lesie i na łące (rolnicy, drwale), osoby zbierające grzyby oraz runo leśne i mieszkańcy terenów zalesionych. U wszystkich chorych została wdrożona antybiotykoterapia.

CHOROBY ODZWIERZĘCE

Styczność i narażenie na wściekliznę

W 2023 roku na terenie powiatu monieckiego zarejestrowano 24 ryzykowne kontakty ludzi ze zwierzętami, mogące skutkować przeniesieniem zakażenia wirusa wścieklizny poprzez pogryzienie, podrapanie i oślinienie. W roku poprzedzającym sprawozdanie tj. 2022 r. takich przypadków było 16.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Wśród tych kontaktów dominowały pogryzienia i podrapania przez zwierzęta domowe, głównie psy i koty. Zgłoszono również kontakty ze zwierzętami dziko żyjącymi – z kuną, nietoperzem, myszą polną. Najwięcej zdarzeń odnotowano w miesiącach letnich tj. od maja do sierpnia.

W 2023 roku szczepienie przeciwko wścieklicznie wykonano u 10 osób. Pozostałe 14 osób zostało zwolnionych ze szczepień przeciwko wścieklicznie dzięki wykluczeniu wściekliczny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii.

Bąblowica

Nie notowano zachorowań.

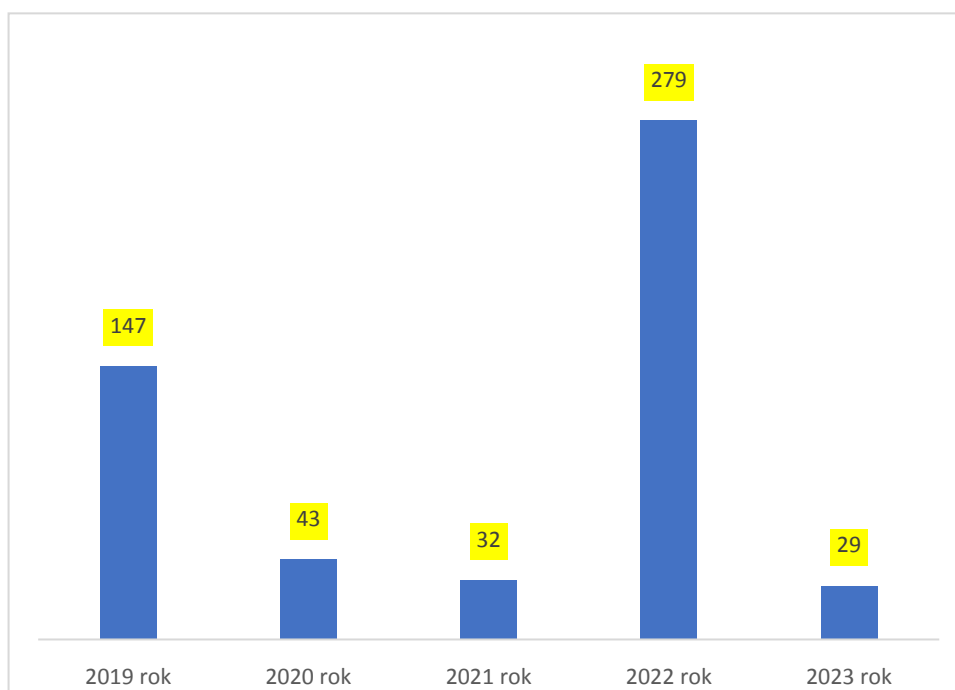
CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

Nie notowano zachorowań.

POZOSTAŁE CHOROBY

Ospa wietrzna

W roku sprawozdawczym zarejestrowano znaczny spadek przypadków zachorowań na ospę wietrzną, w porównaniu do roku 2022. W 2023 r. zarejestrowano 29 zachorowań (współczynnik zapadalności 76,8 na 100 tys. mieszkańców), natomiast w 2022 roku aż 279 przypadków (współczynnik zapadalności wynosił 731,8 na 100 tys. mieszkańców). Jedna osoba z powodu objawów chorobowych była hospitalizowana.

Wykres 6. Rozkład zachorowań na ospę wietrzną w powiecie monieckim w latach 2019-2023

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

W 2023 roku najwięcej zgłoszeń ZLK-1 ospy wietrznej otrzymano w I półroczu. W tym okresie zgłoszono 18 zachorowań, co stanowi 62 % wszystkich zarejestrowanych przypadków. W kwietniu otrzymano najwięcej zgłoszeń.

Najczęściej chorowały dzieci do 9 roku życia, co stanowiło ok. 90% wszystkich przypadków. Najwięcej zachorowań stwierdzono w grupie wiekowej od 1 do 4 roku życia - 18 zachorowań. W grupie wiekowej powyżej 20 roku życia chorowały 2 osoby.

Osoby, które zachorowały na ospę wietrzną nie były uodpornione przeciwko tej chorobie.

Według MZ-54 Roczego sprawozdania ze szczepień ochronnych za 2023 rok 25 osób zostało uodpornionych przeciwko ospie wietrznej, najwięcej zaszczepionych było w grupie wiekowej 0-11 lat.

Płonica (szkarlatyna)

Liczba zachorowań na płonicę w 2023 roku była o 7 przypadków większa, w porównaniu do 2022 roku. W roku 2023 zgłoszono 18 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 47,7 na 100 tys. mieszkańców), w roku 2022 - 11 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 28,8 na 100 tys. mieszkańców). Jedna osoba z powodu choroby poddana była hospitalizacji.

Zachorowania notowano u dzieci, jaki i osób dorosłych. Najwięcej zachorowań odnotowano u dzieci w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 6 roku życia – 13 zachorowań, co stanowi 73 % wszystkich zgłoszonych przypadków. Pozostałe zachorowania notowano u dzieci w wieku szkolnym do 7 roku życia – 2 zachorowania oraz u osób dorosłych – 26 lat, 31 lat.

Zgodnie z definicją stosowaną dla celów epidemiologicznych były to przypadki możliwe, rozpoznane przez lekarza na podstawie objawów klinicznych, bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi.

Giardioza (lamblioza)

Liczba przypadków giardiozy, w porównywanym okresie, utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2023 roku zarejestrowano 5 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosił 13,3 na 100 tys. mieszkańców), w roku 2022 zarejestrowano 4 zachorowania (współczynnik zapadalności wynosił 10,4 na 100 tys. mieszkańców).

Giardiozę stwierdzono u 3 dzieci oraz 2 osób dorosłych. Były to sporadyczne przypadki. Rozpoznanie dokonano na podstawie objawów chorobowych oraz wykrycia cyst *Giardia lamblia* w kale i/lub antygenu *Giardia lamblia* w kale. Źródła zakażenia nie ustalono.

2. OGNISKA EPIDEMICZNE W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Podmioty medyczne funkcjonujące na terenie powiatu monieckiego, w 2023 roku zgłosiły 1 ognisko zakażenia szpitalnego. Ognisko epidemiczne wywołane było wirusem SARS-CoV-2. Ognisko wystąpiło w SP ZOZ w Mońkach Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Mońkach. Zakażenie wirusem stwierdzono u 5 osób - pacjentów. Nie notowano zakażeń u personelu medycznego. Zakażenie wirusem SARS-CoV-2 przebiegało pod postacią zakażenia układu oddechowego.

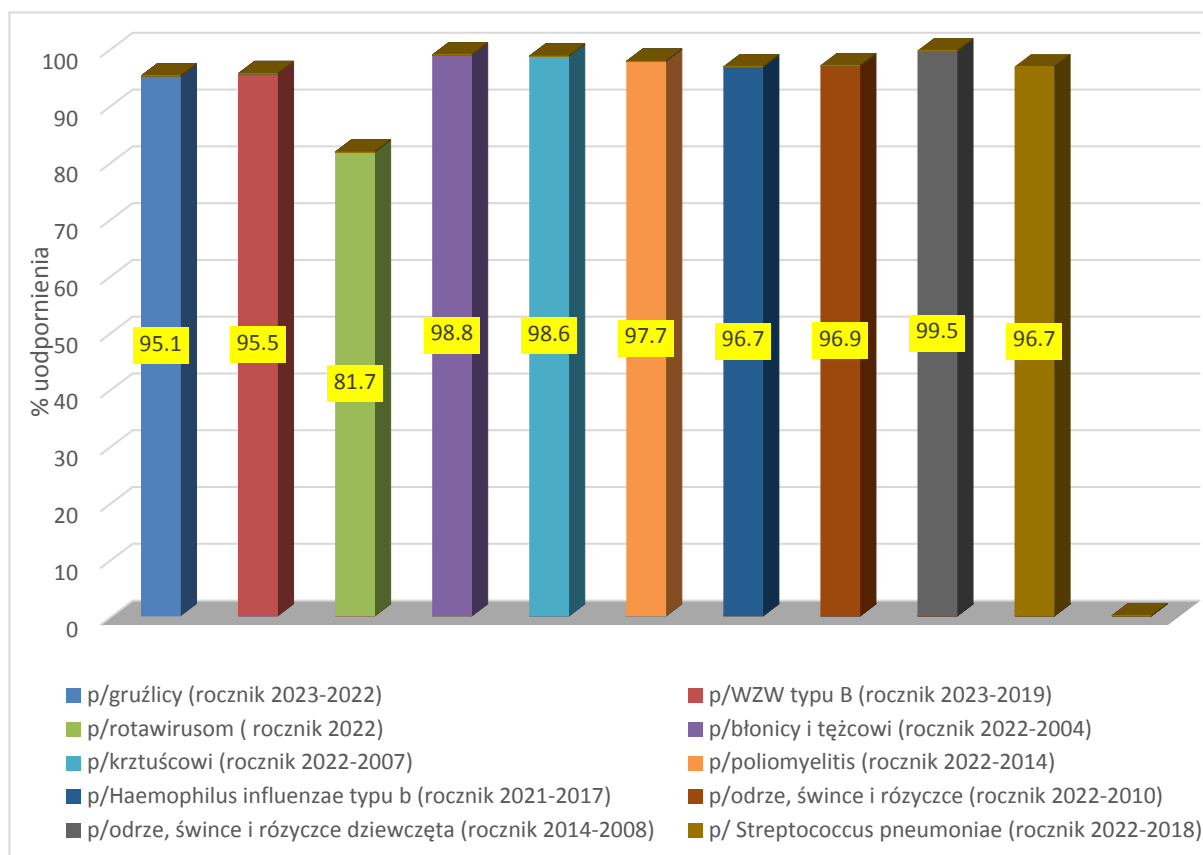
Zespół do spraw zakażeń szpitalnych działający w SP ZOZ w Mońkach, po wystąpieniu ogniska epidemicznego, podjął działania mające na celu szybkie wygaszenie ogniska i zapobieżenie szerzenia się czynnika etiologicznego na innych hospitalizowanych. Ognisko zostało wygaszone w całości w 2023 r.

3. WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W 2023 roku na terenie powiatu monieckiego 6 świadczeniodawców prowadziło szczepienia ochronne. Szczepienia ochronne wykonywano w 12 punktach szczepień.

Stan sanitarno-techniczny gabinetów nie budził zastrzeżeń. Preparaty szczepionkowe przechowywane są w sprawnie działających urządzeniach chłodniczych. Zapisy monitoringu temperatury przechowywania preparatów szczepionkowych udokumentowane są w odpowiednich rejestrach.

Wykonawstwo szczepień w powiecie monieckim w 2023 r. na podstawie Roczego sprawozdania z zakresu szczepień ochronnych MZ-54 uległo spadkowi, w porównaniu do lat poprzednich. Średnie wykonawstwo w 2023 roku wynosiło 95,7 % (w 2022 r.- 96,3%)

Wykres 7. Analiza procentowa wykonawstwa szczepień w powiecie monieckim za rok 2023

Stan epidemii na Covid-19 spowodowały spadek wykonawstwa obowiązkowych szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Kolejnym powodem obniżenia wykonawstwa szczepień, była podobnie jak w latach poprzednich, działalność formalnych i nieformalnych grup antyszczepionkowych, wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną oraz obawa rodziców o stan zdrowia dziecka po podaniu szczepienia. W wyniku tych działań rodzice nie wyrażali zgody na szczepienie dzieci.

W porównaniu z 2022 rokiem, odnotowano rosnącą liczbę osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Na ostatni dzień 2023 r. liczba dzieci uchylających się na terenie powiatu monieckiego wynosiła 50 (w 2022 r. – 42).

W stosunku do opiekunów prawnych / rodziców tych osób Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wystosował 30 upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej. Wystawił również 30 tytułów wykonawczych oraz 30 wniosków o egzekucję administracyjną do organu egzekucyjnego – Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku. Ponadto do opiekunów prawnych dzieci nie szczepionych wystosowano 8 pism przypominających o ustawowym obowiązku.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

4. OCENA STANU SANITARNEGO PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach w 2023 roku obejmował nadzorem działalność leczniczą prowadzoną w 45 obiektach:

- 33 podmiotach leczniczych, w tym:
  - 2 szpitalach,
  - 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych,
  - 26 przychodniach /ośrodkach zdrowia / poradniach /ambulatoriach z izbą chorych / lecznicach,
  - 1 zakładzie rehabilitacji leczniczej,
  - 2 innych – gdzie indziej nie sklasyfikowanych.

Tabela nr 3. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wg. kontroli PIS w PSSE w Mońkach za 2023 rok.

Wyszczególnienie				Liczba urzędzeń i obiektów						
				według ewidencji na 31 XII	skontrolowanych					
					ogółem	% skontrolowanych	ze stwierdzonym złym stanem			
							higieniczno-sanitarnymi i technicznymi	tylko higieniczno-sanitarnymi	tylko technicznymi	
Ogółem				1	33	18	55	3	0	0
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitalne ogółem	2	2	2	100	2	0	0
			- w tym szpitale jednodniowe	3	0	0	0	0	0	0
			- w tym szpitale uzdrowskowe	4	0	0	0	0	0	0
		inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	5	2	2	100	1		0
			Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	6	0	0	0	0	0	0
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	7	0	0	0	0	0	0
			Sanatoria	8	0	0	0	0	0	0
			Hospicja	9	0	0	0	0	0	0
			Inne	10	2	0	0	0	0	0
				11	26	15	58	0	0	0
ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	11	26	15	58	0	0	0		
	Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	12	0	0	0	0	0	0		
	Zakłady rehabilitacji leczniczej	13	1	0	0	0	0	0		
	Inne ogółem	14	0	0	0	0	0	0		
	W tym uzdrowskowe	15	0	0	0	0	0	0		

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

- 12 praktykach zawodowych:
  - 4 indywidualnych praktykach lekarskich, (w tym 4 indywidualnych praktykach lekarzy dentystów),
  - 5 indywidualnych specjalistycznych praktykach lekarskich (w tym 4 indywidualnych specjalistycznych praktykach lekarzy dentystów),
  - 2 grupowych praktykach lekarskich (w tym 2 grupowych praktykach lekarzy dentystów),
  - 1 indywidualnej praktyce pielęgniarskiej.

Tabela nr 4. Praktyki zawodowe wykonujące działalność leczniczą wg kontroli PIS w PSSE w Mońkach za 2023 rok

Wyszczególnienie			Liczba urządzeń i obiektów					
			według ewidencji na 31 XII	Skontrolowanych				
				ogółem	%	Ze stwierdzonym złym stanem		
						higieniczno-sanitarnym i technicznym	tylko higieniczno-sanitarnym	tylko technicznym
Ogółem	1	12	5	42	0	0	0	
Indywidualne praktyki lekarskie ogółem	2	4	2	50	0	0	0	
- w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów	3	4	2	50	0	0	0	
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem	4	5	2	40	0	0	0	
- w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	5	4	2	50	0	0	0	
Grupowe praktyki lekarskie ogółem	6	2	0	0	0	0	0	
- w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów	7	2	0	0	0	0	0	
Indywidualne praktyki pielęgniarek	8	1	1	100	0	0	0	
Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	9	0	0	0	0	0	0	
Grupowe praktyki pielęgniarek	10	0	0	0	0	0	0	
Inne	11	0	0	0	0	0	0	

W 2023 roku na 45 podmiotów leczniczych i praktyk zawodowych będących w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach skontrolowano 24 obiekty wykonujące działalność leczniczą, co stanowi 53 % ogółu ujętych w ewidencji.

Przeprowadzono łącznie 42 kontrole, w tym 24 kontrole kompleksowe, 12 kontroli tematycznych oraz 6 kontroli sprawdzających.

Na podmioty lecznicze wydano 14 decyzji administracyjnych, w tym 4 decyzje nakazujące, 4 decyzje płatnicze oraz 6 decyzji zmieniających.

II. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW

I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

W prowadzonym w 2023 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS figurowało **375 zakładów** żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, z czego 241 to obiekty o niskim ryzyku, 123 - o średnim ryzyku i 11 - o wysokim ryzyku. Łącznie spośród wszystkich obiektów ujętych w rejestrze, skontrolowano 172 obiekty, przeprowadzając **206 kontroli i rekontroli** (w tym 18 kontroli interwencyjnych).

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych dokonano oceny 107 zakładów w oparciu o kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu, uwzględniającego kategorie ryzyka.

W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, że spośród nadzorowanych zakładów żywności i żywienia oraz materiałów wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością 353 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast w 77 zakładach kontrola wewnętrzna jest prowadzona w oparciu o procedury systemu HACCP.

W rezultacie prowadzonego w 2023 r. nadzoru nad zakładami produkcji i obrotu w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wydano 97 decyzji administracyjnych, z czego 5 decyzji zakazujących wprowadzania produktu do obrotu.

Za stwierdzone naruszenia przepisów prawa żywnościowego nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł.

Według danych zawartych w druku Mz-48 Dział I w 2023 r. pracownicy sekcji bezpieczeństwa żywności i żywienia PSSE w Mońkach do badań laboratoryjnych pobrali łącznie 151 próbek w kontrolowanych zakładach żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym: 139 próbek środków spożywczych, 3 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 9 próbek sanitarnych (wymazów), z czego 6 próbek było kwestionowanych.

OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW:

Zakłady produkcji żywności:

W 2023 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowało się 11 zakładów produkcji żywności, tj. 1 wytwórnia lodów, 1 automat do lodów,

3 piekarnie, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwórnia koncentratów spożywczych, 1 producent żywności w warunkach domowych oraz 2 inne wytwórnie żywności (koła gospodyń wiejskich). Spośród zakładów ujętych w rejestrze 2 to zakłady o niskim ryzyku, 5 to zakłady o średnim ryzyku i 4 to zakłady o wysokim ryzyku.

Ogółem w zakładach produkcji żywności przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych i rekontroli, w tym 5 kontroli interwencyjnych (3 kontrole interwencyjne w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów, 1 kontrola interwencyjna przeprowadzona w związku z kwestionowanymi próbami, 1 kontrola interwencyjna w związku z powiadomieniem systemu RASFF).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 3 zakładach produkcyjnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń (ścian, sufitów, podłogi, drzwi),
- niewłaściwe znakowanie produkowanych wyrobów,
- brak bieżącej kontroli wewnętrznej z obszarów produkcyjnych i sprzętu w zakresie zgodności z kryteriami mikrobiologicznymi określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych.

Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń związane były z brakiem środków finansowych na remont obiektów. Przyczyną braku kontroli wewnętrznej w zakresie badań mikrobiologicznych z obszarów produkcyjnych i sprzętu oraz niewłaściwego znakowania produkowanych wyrobów była nieznanomość przepisów prawnych.

W toku postępowania administracyjnego wydano 10 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 2 decyzje wykreślające obiekty z rejestru (2 wytwórnie wyrobów cukierniczych). Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni:

W 2023 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowały się 74 obiekty zajmujące się produkcją pierwotną, rolniczym handlem detalicznym i dostawami bezpośrednimi (w tym 46 podmiotów zajmujących się produkcją pierwotną, 9 podmiotów zajmujących się rolniczym handlem detalicznym i 19 podmiotów zajmujących się dostawami bezpośrednimi).

- 46 podmiotów zajmujących się produkcją pierwotną:

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

- 2 truskawki i ziemniaki,
- 1 maliny,
- 1 maliny, orzechy laskowe ,
- 1 borówka amerykańska,
- 1 czarna porzeczka, burak ćwikłowy, marchew,
- 1 jabłka, gruszki, śliwki, burak ćwikłowy, marchew,
- 1 jabłka,
- 1 sałata,
- 1 kapusta,
- 10 ziemniaki,
- 26 zboża konsumpcyjne,
- 19 podmiotów prowadzących dostawy bezpośrednie:
  - 1 pomidory,
  - 1 jabłka, ziemniaki,
  - 1 gruszki,
  - 16 ziemniaki,
- 9 podmiotów prowadzących działalność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego: 8 w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego (1 podmiot - soki tłoczone, susz roślinny, ocet i 7 podmiotów – soki, dżemy, ogórki kiszone, chleb) i 1 w zakresie produkcji i sprzedaży truskawek.

Spośród wszystkich zakładów ujętych w rejestrze skontrolowanych zostało 15 obiektów. W wyniku kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono. Wydano 19 decyzji wykreślających obiekty z rejestru. Przyczyną wydania takich decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez rolnika.

Obiekty obrotu żywnością:

W 2023 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowało się 197 obiektów obrotu żywnością, tj. 103 sklepy spożywcze, 3 kioski, 11 aptek i punktów aptecznych, 1 magazyn hurtowy, 25 obiektów ruchomych i tymczasowych, 34 środki transportu i 20 innych obiektów obrotu żywnością.

Spośród omawianej grupy obiektów skontrolowanych zostało 87 obiektów obrotu żywnością

W 186 obiektach obrotu żywnością wdrożono zasady GHP/GMP, natomiast w 23 obiektach wdrożono również system HACCP.

Ogółem w obiektach obrotu żywnością przeprowadzono 101 kontroli sanitarnych, w tym 7 kontroli interwencyjnych (1 kontrola interwencyjna w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów, 2 kontrole interwencyjne przeprowadzone w związku z kwestionowanymi próbami i 4 kontrole interwencyjne w związku z powiadomieniami systemu RASFF).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w obiektach obrotu żywnością stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących się, tj. w temperaturach niezgodnych z zaleceniami producentów,
- brak zabezpieczenia nieopakowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży w systemie samoobsługowym przed zanieczyszczeniami ze strony kupujących,
- wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- nieprzestrzeganie opracowanej procedury postępowania ze środkami spożywczymi niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz brak dokumentów potwierdzających zagospodarowanie wycofanych z obrotu środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- brak systematycznych zapisów dokumentujących realizację GHP,
- brak warunków do higienicznego mycia i osuszania rąk (brak bieżącej ciepłej wody, zepsute krany),
- niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń, wyposażenia i urządzeń w obiekcie,
- niewłaściwy stan techniczny urządzeń chłodniczych, w których przechowywana jest żywność.

Przechowywanie środków spożywczych w temperaturze niezgodnej z zaleceniami producentów oraz brak zabezpieczenia nieopakowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży, wynikały z niedostatecznej ilości urządzeń chłodniczych oraz braku świadomości personelu. Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego urządzeń oraz brak warunków do higienicznego mycia i osuszania rąk związane były z brakiem środków finansowych na zakup nowych urządzeń chłodniczych, podgrzewaczy wody i kranów. Przyczynami pozostałych nieprawidłowości były nieodpowiedzialność przedsiębiorców i zaniedbania personelu.

W toku postępowania administracyjnego w obiektach obrotu żywnością wydano 46 decyzji administracyjnych, w tym:

- 2 decyzje dotyczące zakazu wprowadzania środków spożywczych do obrotu. Przyczyną wydania decyzji było wprowadzanie przez przedsiębiorców żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- 10 decyzji nakazujących wykonanie zaleceń,
- 8 decyzji dokonujących zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS,

– 26 decyzji płatniczych.

Ponadto wydano 8 decyzji zatwierdzających nowy obiekt i 1 decyzję zatwierdzającą w zakresie rozszerzenia działalności zakładu. Wydano również 8 decyzji wykreślających obiekty z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

W toku działań kontrolnych na przedsiębiorców nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł. (za wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości oraz niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia).

Zakłady żywienia zbiorowego:

W 2023 r. w rejestrze zakładów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu monieckiego znajdowały się 82 zakłady żywienia zbiorowego (42 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, 37 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego i 3 zakłady usług cateringowych).

W 82 obiektach wdrożono zasady GHP/GMP, natomiast w 46 obiektach wdrożono system HACCP.

Pracownicy PSSE w Mońkach w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzili 67 kontroli sanitarnych, w tym 5 kontroli interwencyjnych (4 kontrole interwencyjne w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów i 1 kontrola interwencyjna w związku z powiadomieniem systemu RASFF).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w omawianej grupie obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak informacji dla konsumentów o składzie serwowanych potraw, w tym składnikach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących w temperaturach niezgodnych z zaleceniami producentów,
- używanie do produkcji środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych bez jakichkolwiek oznakowań,
- do sporządzania zup używane są koncentraty spożywcze (w stołówce szkolnej),
- nieaktualne treści i założenia opracowanego systemu HACCP,
- brak systematycznych zapisów dokumentujących realizację GHP/GMP i HACCP oraz nieprzestrzeganie przez personel ustalonych zasad GHP/GMP,
- brak aktualnej procedury postępowania z odpadami pokonsumpcyjnymi oraz dokumentów potwierdzających sposób ich zagospodarowania,

- niewłaściwy stan sanitarny wyposażenia i urządzeń w zakładzie,
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu (zniszczone sufity, ściany),
- niewłaściwy stan techniczny urządzeń chłodniczych, w których przechowywana jest żywność.

Brak segregacji asortymentowej przechowywanej żywności w urządzeniach chłodniczych oraz przechowywanie środków spożywczych w temperaturach niezgodnych z zaleceniami producentów wynikały z niedostatecznej ilości urządzeń chłodniczych oraz braku świadomości personelu. Przyczyną występowania nieprawidłowości dotyczących braku informacji dla konsumentów o składzie potraw oraz używania koncentratów spożywczych do sporządzania potraw, była niedostateczna znajomość prawa żywnościowego przez właścicieli i zatrudniony personel. Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń chłodniczych związane były z brakiem środków finansowych na remont obiektów. Przyczynami pozostałych nieprawidłowości były: nieodpowiedzialność przedsiębiorców i zaniedbania personelu.

W toku postępowania administracyjnego w obiektach żywienia zbiorowego wydano 40 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 4 decyzje zatwierdzające nowy obiekt, 1 decyzję zatwierdzającą w zakresie rozszerzenia działalności zakładu. Wydano również 6 decyzji wykreślających obiekt z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców.

W toku działań kontrolnych na przedsiębiorcę nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. (za niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia).

Miejsca obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2023 r. w rejestrze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach znajdowało się 11 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (są to sklepy przemysłowe).

Pracownicy PSSE w Mońkach w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przeprowadzili 6 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wydano 1 decyzję administracyjną. Była to decyzja dokonująca zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS. Ponadto wydano 1 decyzję wykreślającą obiekt z rejestru. Przyczyną wydania decyzji było zaprzestanie prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę.

REALIZACJA PROGRAMU OCENY STANU ŻYWIENIA PACJENTÓW W SZPITALACH NA PODSTAWIE JADŁOSPISÓW/POSIŁKÓW

W 2023 roku skontrolowano 2 bloki żywienia w szpitalach pod względem jakości i sposobu żywienia. Dokonano oceny 2 jadłospisów dekadowych przy zastosowaniu „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów”. Otrzymana końcowa punktacja oceniła jadłospisy jako zadowalający oraz prawidłowy.

Ponadto w jednym z bloków żywienia pobrano 3 próbki posiłków (całodzienna racja pokarmowa) oraz dekadowe zestawienie produktów do oceny teoretycznej jadłospisu.

Porównanie wyników analizy chemicznej oraz obliczeń teoretycznych wykazały zbyt duże różnice w zawartości białka, tłuszczu oraz węglowodanów w całodziennej racji pokarmowej, a także

- w śniadaniu: zawartość białka oraz tłuszczu,
- w obiedzie: zawartość białka, tłuszczu oraz węglowodanów,
- w kolacji: wartość energetyczna, zawartość białka, tłuszczu oraz węglowodanów,
- w całodziennej racji pokarmowej: zawartość białka, tłuszczu oraz węglowodanów.

Analiza chemiczna posiłków pobranych do badań wykazała, że procent energii pochodzącej z kolacji wynosi 37% - jest wyższy niż zalecany (25-30%). Ponadto procentowy udział energii pochodzącej z białka został przekroczony w śniadaniu i obiedzie - wyniósł odpowiednio 21% oraz 24% a według zaleceń powinien wynosić 10-20%. Udział energii z tłuszczu został przekroczony w kolacji – wyniósł 39%, natomiast według zaleceń powinien wynosić 20-35%. Procentowy udział energii z węglowodanów jest zbyt niski w przypadku obiadu (43%) i kolacji (41%) podczas gdy norma wynosi 45-65%.

Oznaczona laboratoryjnie w całodziennej racji pokarmowej zawartość chlorku sodu wynosiła 5,5 g co jest zgodne z zalecanym przez WHO dziennym spożyciem (tj. 5-6g). Oznaczona zawartość żelaza (14,8 mg) jest zgodna z zalecanym dziennym spożyciem tego składnika (tj.: 14 mg). Oznaczona zawartość wapnia (1100 mg) jest za wysoka w stosunku do zalecanego dziennego spożycia tego składnika (tj.: 800 mg).

Ocena żywienia na podstawie analizy dekadowego zestawienia produktów za okres od 26.11.2023 r. do 05.12.2023 r. wykazała, że wartość energetyczna w ocenianej dekadzie jest zgodna ze średnim zapotrzebowaniem danej grupy żywionych (102% realizacji). Zawartości żelaza i witaminy C są zgodne z zalecanym spożyciem grupy (96% i 86% realizacji). Zawartość wapnia jest prawidłowa w stosunku do średniego zapotrzebowania w tej grupie (88% realizacji).

Udział energii z białka (16%), tłuszczu (28%) oraz węglowodanów (56%) przypadający na jeden dzień dekady jest właściwy w stosunku do założonych kryteriów (białko 10-20%; tłuszcz 20-35%; węglowodany 45-65%).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach skierował wystąpienie do dyrekcji szpitala z prośbą o przeanalizowanie materiałów z dokonanej oceny żywienia pacjentów i

informację o działaniach podjętych w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości dot. żywienia pacjentów.

W drugim bloku żywienia nie pobierano posiłków do badań, natomiast pobrano 3 wymazy sanitarne w zakresie obecności Salmonella Spp. – nie wykryto.

NADZÓR NAD JEDNOSTKAMI SYSTEMU OŚWIATY, W TYM W ZAKRESIE SPEŁNIENIA WYMAGAŃ PRZEPISÓW ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 26 LIPCA 2016 R. W SPRAWIE GRUP ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY DZIECIOM I MŁODZIEŻY W JEDNOSTKACH SYSTEMU OŚWIATY ORAZ WYMAGAŃ JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ŚRODKI SPOŻYWCZE STOSOWANE W RAMACH ŻYWIENIA ZBIOROWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W TYCH JEDNOSTKACH.

Realizując powyższe przedsięwzięcie pracownicy sekcji BŻ podejmowali takie działania jak przeprowadzanie kontroli bloków żywienia funkcjonujących w jednostkach systemu oświaty ze zwróceniem uwagi m.in. na ocenę planowania i realizacji sposobu żywienia. Oceniano jadłospisy dekadowe używając list wspomagających ocenę żywienia w przedszkolu/szkole pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku. Sprawdzano także jakość surowców wykorzystywanych do produkcji posiłków ich identyfikowalność, prawidłowość przechowywania i dystrybucji sporządzanych posiłków. Dokonywano oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i socjalnych, w oparciu o kryteria ustalone w „Arkuszu oceny zakładu” oraz obowiązujące przepisy prawa. Oceniano również m.in.:

- higienę zatrudnionego personelu,
- potwierdzenie udziału personelu w szkoleniach na temat bezpieczeństwa żywności i żywienia,
- prawidłowość prowadzenia procesów mycia i dezynfekcji naczyń, sprzętu oraz opakowań,
- stopień wdrożenia i stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej oraz procedur systemu HACCP, a także sposób dokumentowania prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Udzielano osobom odpowiedzialnym za żywienie oraz przygotowującym posiłki porad i wskazówek dotyczących zasad prawidłowego układania jadłospisu, w tym zgodnie z zasadami zawartymi w obowiązującym rozporządzeniu ustanawiającym wymagania, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży.

W 2023 r. w zakresie spełnienia wymagań przepisów rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. skontrolowano:

- 8 stołówek szkolnych (w tym 3 w systemie cateringowym),
- 5 stołówek przedszkolnych (w tym 3 prowadzące żywienie w systemie cateringowym),
- 1 sklepik szkolny.

W wyniku kontroli w 4 stołówkach stwierdzono uchybienia, w tym w 1 stołówce szkolnej typu samodzielnego stwierdzono uchybienie w zakresie niespełnienia wymagań przepisów rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, tj.: stwierdzono, że do sporządzania zup, sosów oraz potraw używane są koncentraty spożywcze w proszku.

W pozostałych 3 stołówkach stwierdzono inne uchybienia, tj.:

- brak dostępnych dla konsumentów informacji o składzie przyrządzanych potraw,
- stwierdzono, że udka z kurczaka dostarczane do stołówki jako świeże są pakowane w opakowania jednostkowe, a następnie zamrażane - okazano dokument dostawy,
- niewłaściwy stan techniczny ścian w magazynie warzyw, obieralni warzyw, magazynie „mięsnym” - farba na ścianach łuszcząca się płatami.

Przeprowadzono 1 kontrolę urzędową w sklepiku szkolnym, podczas której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach w 2023 r. nie wpływały sygnały dotyczące jednostek systemu oświaty.

W 2023 r. wystosowano również wystąpienia do dyrekcji jednostek systemu oświaty (17 wystąpień) przypominające wymagania z zakresu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oraz poruszające kwestię sprzedaży napojów energetyzujących (w tym w urządzeniach dystrybucyjnych) oraz ich wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży.

NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ W ODNIESIENIU DO KONTROLI POZIOMU ZANIECZYSZCZEŃ CHEMICZNYCH, MIKROBIOLOGICZNYCH, BIOLOGICZNYCH I FIZYCZNYCH PRODUKOWANYCH I WPROWADZANYCH DO OBROTU NA TERENIE POWIATU MONIECKIEGO.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

W 2023 roku wszystkie próbki pobrano zgodnie z planem. Łącznie na terenie powiatu monieckiego pobrano **156 próbek** (w tym 139 próbek żywności, 3 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 3 próbki posiłków, 9 próbek sanitarnych, 2 próbki tłuszczu drobiowego pobranego w zakładzie nadzorowanym przez IW), dokonano 1 oceny żywienia na podstawie analizy jadłospisu dekadowego. Nie pobierano próbek „poza planem”.

Zakwestionowano 6 prób (3 próbki filetów z piersi kurczaka, 1 próbkę pyłku kwiatowego, 1 próbkę suplementu diety, 1 próbkę mąki żytniej).

W poszczególnych grupach obiektów, liczby próbek pobranych i kwestionowanych przedstawiają się następująco:

- zakłady produkcji żywności - pobrano 20 próbek żywności - 2 próbki w wytwórni napojów bezalkoholowych, 6 próbek w wytwórni koncentratów spożywczych, 1 próbkę w piekarni, 3 próbki wymazów sanitarnych w piekarni, 1 próbkę w zakładzie przemysłu zbożowo-młynarskiego, 6 próbek z produkcji pierwotnej, 1 próbkę z dostaw bezpośrednich.

Zakwestionowano 1 próbkę w zakładzie przemysłu zbożowo-młynarskiego.

- zakłady wprowadzające żywność do obrotu – pobrano 122 próbki żywności oraz 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, zakwestionowano 5 próbek.
- zakłady żywienia zbiorowego – pobrano 3 próbki posiłków oraz 6 próbek wymazów sanitarnych.
- zakłady produkcji i wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, nie były kwestionowane.

Ponadto 2 próbki tłuszczu drobiowego pobrano w zakładzie nadzorowanym przez IW.

Podczas przeprowadzanych kontroli urzędowych pracownicy PSSE w Mońkach dokonywali pomiaru jakości tłuszczu smaźalniczego w poszczególnych zakładach OleoTestem – szybkim testem do badania zawartości związków polarnych w tłuszczach smaźalniczych. W każdym kontrolowanym zakładzie jakość tłuszczu była prawidłowa, w związku z tym nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych.

W 2023 r. nie było zatruć pokarmowych, nie było też zgłoszeń ze strony przedsiębiorców w zakresie dokonywania oceny żywności importowanej w celu wydania stosownego świadectwa.

W 2023r. przy pobieraniu próbek dokonywano oceny ich znakowania, co odnotowywano w protokołach kontroli zakładu oraz protokołach pobrania próbki.

ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMU RASFF POPRZEZ WSPÓŁPRACĘ W TYM ZAKRESIE Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI W OBSZARZE POSIADANYCH KOMPETENCJI, WŁAŚCIWYMI MIEJSCOWO ORGANAMI PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W KRAJU ORAZ PODLASKIM WOJEWÓDZKIM INSPEKTOREM SANITARNYM W BIAŁYMSTOKU.

Powyższe przedsięwzięcie realizowano m.in. poprzez:

- bieżącą analizę wszelkich wytycznych i poleceń jednostki nadrzędnej dotyczących systemu RASSF,
- bieżącą analizę wyników badań pobranych próbek środków spożywczych pod kątem zagrożenia dla zdrowia ludzi,
- bieżącą analizę otrzymywanych powiadomień w ramach systemu RASFF,
- przeprowadzanie kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach w związku z otrzymanymi powiadomieniami,
- udzielanie odpowiedzi państwowym inspektorom sanitarnym przesyłającym powiadomienia.

W 2023 roku PPIS w Mońkach otrzymał łącznie 7 pism dotyczących powiadomień w systemie RASFF oraz powiadomień informacyjnych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań nr 2022.24 z dnia 16.12.2022 r. Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przekazane przez Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dot. stwierdzenia wysokiego poziomu sumy alkaloidów pirolizydynowych ($2283 \pm 365 \mu\text{g/kg}$) w suplemencie diety pn. HERBS, Tymianek i Podbiał, masa netto: 30g (12 pastylek), numer partii: 31722, data minimalnej trwałości: 09.2024, pochodzącym z Polski;

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań Głównego Lekarza Weterynarii nr 1411/4/2022 dotyczące wprowadzenia do obrotu produktów pozyskanych od sztuki bydła poddanej ubojowi bez zachowania okresu karencji (krowa o numerze kolczyka PL005313316657), która została ubita w dniu 06.06.2022 r. w zakładzie Glabeef Sp. z o.o. w organizacji, Spółka komandytowa (Sieluń 66 A, 06-231 Młynarze). Tuszy nadano numer partii 06.06.2022 oraz określono termin przydatności do spożycia: 13.06.2022 r.

- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie nr 1002/01/2023 z dnia 07.03.2023 r. Powiadomienie zostało wygenerowane w związku z wykryciem Salmonella Enteritidis w 5 z 5 próbek ćwiartki z kurczaka pobranej w dniu 01.03.2023 w ramach badań urzędowych w zakładzie PANDA- HURT 2 Sp. z o.o., 99-300 Kutno, ul.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Mickiewicza 35, WNI 10024301; Dostawcą surowca był CEDROB S.A. Ujazdówek 2A, 06-400 Ciechanów, mięso pozyskane z rozbioru ww. partii tuszek zostało oznakowane datą przydatności do spożycia 06.03.2023r.;

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań nr 2007/01/2023 w związku z wykryciem tiouracylu (14,05 µg/kg - µg/l) w próbce moczu pobranej od świni o numerze PL063231351001 w Zakładach Mięsnych „Podgórze” J. Hryniewicz, K. Zawadzki spółka jawna, Kręta 21, 18-400 Łomża;

- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi SCP Włoch 2023.5103 (iRASFF #624966) w sprawie zatrucia pokarmowego u jednej osoby, prawdopodobnie po spożyciu produktu mlecznego - sera pn. „Caciotta”, 400 g, numery partii: 24623 i 17623, producent: Malga di Coredo, loc Zuol, 38012 Predaia;

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań WSSE w Opolu nr 632345 z dnia 11.09.2023 r. dot. przekroczenia NDP rtęci w suplementach diety „Allnutrition Creatine Muscle Max”, marki SFD Nutrition, o numerach: partii 4E2 T24 / 07 2024 - najlepiej spożyć przed 31/07/2024, 3E4 T24 / 08 2024 - najlepiej spożyć przed 31/08/2024 i 1E5 T24 / 09 2024 - najlepiej spożyć przed 31/09/2024, produkcji firmy SFD Spółka Akcyjna, ul. Zielonogórska 4, 45-323 Opole, ww. partie produktu zostały wyprodukowane na zlecenie firmy SFD S.A. przez firmę INTRAGEN Sp. z o. o., ul. Hermanowa 900, 36-020 Tyczyn;

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań WSSE w Rzeszowie nr 631796 z dnia 07/09/2023 dot. przekroczenia NDP pestycydu – Chloropiryfosu w produkcie pn. „Mak niebieski”, data minimalnej trwałości: 30.05.2024 r., nr partii: SAM22/EXGHP, masa netto: 25 kg, pochodzącego ze Słowacji.

Ponadto z WSSE w 2023 roku wpłynęły następujące powiadomienia:

- powiadomienie o odrzuceniu na granicy SCP Belgii nr 2023.5340 (#627369) z dnia 07.08.2023 r. dotyczące obecności nieautoryzowanych substancji - sildenafilu i tadalafilu w paście ziołowej „Max Bulls Power” marki Honey Palace Herbal Products (suplement diety) z Turcji;

- powiadomienie typu news nr 2023.7700 (#643549) z dnia 08.11.2023 r., zgłoszone przez SCP Chorwacji, dotyczące skargi konsumenta związanej z konsumpcją napojów bezalkoholowych pn.: „Coca-Cola Original Taste” – butelka plastikowa, 500 ml; „Romerquelle Emotion Blueberry Pomegranate” – 330 ml. W powiadomieniu wskazano, że zgłaszano przypadki urazów jamy ustnej, przełyku i żołądka po spożyciu ww. napojów bezalkoholowych.

W 2023 r. sekcja bezpieczeństwa żywności i żywienia PSSE w Mońkach otrzymała również od Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej:

- powiadomienie w systemie RASFF nr 2022.7231 z 09.12.2022 r. wygenerowane przez stronę Łotewską, dotyczące stwierdzenia Salmonella enteritidis w 2 z 5 przebadanych próbkach mięsa drobiowego wyprodukowanego przez SUPERDROB S. A. Oddział w Lublinie; Mięso z zakwestionowanej partii 232923440, data produkcji: 25.11.2022 r., TPS 02.12.2022 r. z zakładu SUPERDROB zostało dostarczone w dniu 27.11.2022 r. także do zakładu: JANEX Sławomir i Elżbieta Wiesiak Sp. J., ul. Instalatorów 23, 02-237 Warszawa, gdzie zostało rozebrane. Elementom nadano numer partii 221128601 i TPS do 02.12.2022 r.;

- a także od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku informację o przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - Chloropiryfosu w produkcie pn. „Brokuł”, dostawca: EWIMA Mariusz Rogacki Piątek Wielki 50 A, 62-820 Stawiszyn, kraj pochodzenia: Polska, identyfikacja partii- R/509/473/A.

Pracownicy Sekcji BŻ zapoznawali się ze wszystkimi powiadomieniami i ostrzeżeniami i kiedy było to konieczne przeprowadzali kontrole interwencyjne. W 2023 roku przeprowadzili łącznie 6 kontroli interwencyjnych w związku z ww. powiadomieniami w 4 sklepach spożywczych, 1 zakładzie żywienia zbiorowego typu otwartego oraz w 1 zakładzie produkcyjnym – piekarni.

W przypadku braku list dystrybucyjnych pracownicy Sekcji BŻ podczas przeprowadzania bieżących kontroli urzędowych zwracali uwagę na dostępność w obrocie produktów objętych powiadomieniami.

NADZÓR NAD ŻYWNOŚCIĄ „PROZDROWOTNĄ”

Na terenie powiatu monieckiego nie ma zakładów prowadzących produkcję, dystrybucję lub import/eksport suplementów diety, żywności dla określonych grup, a także środków spożywczych wzbogacanych, w tym również nie ma zakładów prowadzących produkcję, dystrybucję lub import/eksport nowej żywności i nowych składników żywności w suplementach diety, żywności dla określonych grup, a także środkach spożywczych wzbogacanych.

Na terenie powiatu monieckiego funkcjonuje 1 zakład, który jest zakwalifikowany jako wytwórnia napojów bezalkoholowych, ponieważ główną jego działalnością jest produkcja napojów bezalkoholowych gazowanych i niegazowanych. Od lipca 2022 r. zakład ten rozpoczął również produkcję suplementów diety w postaci syropu z dodatkiem witaminy C i D, ale w znacznie mniejszych ilościach niż napoje bezalkoholowe. W 2023 r. w tym zakładzie przeprowadzono kontrolę tematyczną obejmującą m.in. znakowanie wyprodukowanych suplementów diety – nieprawidłowości w zakresie znakowania nie stwierdzono.

W 2023 r. do Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Mońkach nie wpływały wnioski przedsiębiorców o wpis do rejestru zakładów prowadzących sprzedaż produktów za pośrednictwem witryn internetowych. Na terenie powiatu monieckiego nie ma punktów

internetowej sprzedaży środków spożywczych, w tym suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych. Jeden sklep spożywczy prowadzony stacjonarnie, prowadzi również sprzedaż żywności, w tym suplementów diety za pośrednictwem portalu Allegro. Podczas kontroli tematycznej w 2023 roku dokonano również przeglądu ofert zamieszczanych przez ww. przedsiębiorcę na portalu Allegro – nie stwierdzono w sprzedaży suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych.

Nadzór nad w/w grupami środków spożywczych sprawowano przede wszystkim w obiektach sprzedaży detalicznej.

Zakres kontroli obejmował:

- ocenę znakowania, w tym: prawidłowości stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych; zgodności z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego z uwzględnieniem substancji, które nie powinny być stosowane w składzie suplementów diety;
- ocenę sposobu prezentacji i reklamy żywności dla określonych grup;
- ocenę warunków przechowywania i ekspozycji, zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów prawnych;
- sprawdzanie czy w obrocie znajdują się preparaty niedopuszczone do obrotu, w tym zafałszowane substancjami, które mogą wykazywać właściwości farmakologiczne.

Prowadzono również przegląd portali internetowych pod kątem sprzedaży suplementów diety, których reklamy naruszają przepisy prawa żywnościowego.

W trakcie przeprowadzonych kontroli oceniono 38 partii produktów, w tym:

- 12 partii suplementów diety,
- 5 partii żywności dla określonych grup,
- 21 partii środków spożywczych wzbogacanych.

Ponadto podczas kontroli sprawdzano oznakowanie pobieranych próbek - 3 partii żywności dla określonych grup.

Wśród ww. środków spożywczych oceniono 9 partii suplementów diety pod kątem znakowania oświadczeniami żywieniowymi i zdrowotnymi.

W trakcie kontroli uchybień z omawianego zakresu nie stwierdzono.

WYNIKI NADZORU NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW WARUNKÓW OKREŚLONYCH W ROZPORZĄDZENIACH NR 1829/2003 I 1830/2003 DOTYCZĄCYCH ŻYWNOŚCI GENETYCZNIE ZMODYFIKOWANEJ

Nadzór w w/w zakresie realizowano głównie w ramach kontroli urzędowych zakładów, w których do produkcji mogą być stosowane surowce potencjalnie zawierające lub składające się z organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz zakładów, w których mogłyby znajdować się powyższe środki spożywcze w obrocie handlowym. Zaplanowano także nadzór nad tym zagadnieniem w ramach kontroli tematycznych dotyczących oceny znakowania środków spożywczych.

Łącznie w ramach realizacji ww. zagadnienia skontrolowano 19 zakładów, w tym 5 zakładów produkcji żywności, 4 zakłady żywienia zbiorowego otwartego, 2 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, 8 zakładów obrotu żywnością. W zakresie objętym ww. tematem przeprowadzono 19 kontroli, sporządzono 19 protokołów. Żaden z protokołów nie zawierał uchybień w zakresie powyższego tematu kontroli. Decyzji w sprawie żywności zmodyfikowanej genetycznie nie wydawano.

W piekarniach przeprowadzono kontrolę urzędową z wykorzystaniem listy pytań kontrolnych pod kątem prawidłowego znakowania na obecność GMO. Dodatkowo pochodzenie używanych surowców przedsiębiorcy potwierdzali stosowną dokumentacją deklarującą i potwierdzającą brak modyfikacji genetycznej. Podczas kontroli w obiektach obrotu żywnością zwracano uwagę na żywność potencjalnie zawierającą składniki modyfikowane genetycznie.

Z przeprowadzonego rozeznania wynika, iż wśród obiektów nadzorowanych przez PSSE w Mońkach nie ma importerów ani dystrybutorów środków spożywczych zawierających lub składających się z GMO oraz wyprodukowanych z GMO. Producenci również nie stosują surowców GMO. Kontrole przeprowadzane w obrocie również nie stwierdzają obecności środków spożywczych zawierających lub składających się z GMO oraz wyprodukowanych z GMO.

W trakcie oceny surowców i wyrobów gotowych w skontrolowanych zakładach, na podstawie informacji zawartych w oznakowaniu oraz dokumentacji towarzyszącej nie stwierdzono produktów wyprodukowanych z surowców genetycznie modyfikowanych. Konwencjonalne pochodzenie używanych surowców przedsiębiorcy potwierdzali stosowną dokumentacją deklarującą brak modyfikacji produktu.

ROZPATRYWANIE INTERWENCJI, SKARG I ODWOŁAŃ OD SPOŁECZEŃSTWA

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach wpłynęło 8 sygnałów (w tym 4 anonimowe) dotyczących niespełnienia przez przedsiębiorców postanowień obowiązującego prawa, w tym 1 z nich został potwierdzony. Przeprowadzono 8 kontroli interwencyjnych w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów. Wystawiono 1 mandat karny. Wydano 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Zgłaszane nieprawidłowości odnosiły się do zakładów:

Zakłady produkcyjne:

3 sygnały otrzymane z innych Powiatowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych dot. chleba o niewłaściwej jakości. Przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne w piekarni. Sygnały nie zostały potwierdzone.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte:

1 sygnał anonimowy przekazany przez WSSE w Białymstoku dot. m. in. podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej surowców, produkowanych potraw oraz niewłaściwie prowadzonej dokumentacji. W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sygnał został potwierdzony, stwierdzono również inne uchybienia, sporządzono protokół z uchybieniami, wydano 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności. Przedsiębiorcę ukarano 1 mandatem karnym na kwotę 100 zł. Po otrzymaniu informacji o wykonaniu nakazów przez stronę przeprowadzono kontrolę sprawdzającą.

1 sygnał zgłoszony anonimowo dotyczący nieprzestrzegania higieny u pracowników. W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Nie stwierdzono nieprawidłowości, sygnał nie został potwierdzony. Kontrolę przeprowadzono wspólnie z pracownikiem Higieny Komunalnej.

1 sygnał przekazany przez PSSE w Białymstoku dot. niewłaściwej jakości zdrowotnej wprowadzanego do obrotu ciasta, podejrzenia obecności szkodników. W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Sporządzono protokół bez uchybień. Sygnał nie został potwierdzony.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte:

1 sygnał anonimowy przekazany przez WSSE w Białymstoku dotyczący nieprawidłowości w zakresie wydawania posiłków i stanu higienicznego urządzeń chłodniczych. W zakładzie przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Nie stwierdzono nieprawidłowości, sygnał nie został potwierdzony.

Inne obiekty obrotu żywnością:

1 sygnał anonimowy przekazany przez WSSE w Białymstoku dotyczący nieprawidłowości występujących podczas wytwarzania żywności, oferowanej następnie do sprzedaży na stronie internetowej. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną. Nie stwierdzono nieprawidłowości, sygnał nie został potwierdzony.

Jak wynika z powyższego we wszystkich przypadkach zgłoszonych sygnałów podejmowane były działania mające na celu weryfikację wnoszonych informacji.

Osobom wnoszącym sygnały, które pozostawiły dane adresowe udzielono pisemnej odpowiedzi.

III. HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Ewidencję zakładów prowadzi się i aktualizuje na podstawie centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, gazet lokalnych, materiałów reklamowych. Na koniec roku sprawozdawczego w ewidencji obiektów w pionie higieny pracy ujęte są **133 zakłady pracy**.

Tabela nr 5. Zakłady pracy ujęte w ewidencji z podziałem na grupę zagrożeń

Grupa zagrożeń	2022 rok	2023 rok
I	67	67
II	63	51
III	14	15
Suma	144	133

W zakładach pracy skontrolowanych w 2023 roku pracowało 1448 osób, w tym w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe pracowało 1267 osób. W zakładach skontrolowanych należących do III grupy zagrożeń zatrudnionych jest 1100 osób, w II grupie zagrożeń pracuje 296 osób, zaś w I- 52 osoby. W I grupie zagrożeń – pracodawcy przeważnie sami prowadzą usługi lub działalność, najczęściej nie zatrudniają pracowników bądź zatrudniają pracowników na umowy inne niż o pracę. W grupie tej znajdują się również zakłady, w których podczas wstępnej oceny czynniki szkodliwe nie występują bądź też występują poniżej 0,1 NDS i 0,2 NDN. Są to również zakłady w których odstąpiono od wykonywania pomiarów.

W 2023 roku przeprowadzono **31 kontrole** w zakładach pracy ujętych w harmonogramie i planie kontroli oraz 10 kontroli nieplanowanych. 2 zakładów z harmonogramu nie skontrolowano ze względu na zamkniętą/zawieszoną działalność.

Zostały przeprowadzone 3 kontrole interwencyjne, w tym 2 w związku z wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych z nadzoru.

W 2023 roku stwierdzono przekroczenia normatywów w badaniach i pomiarach czynników szkodliwych środowiska pracy w 2 zakładach.

BIEŻĄCY NADZÓR NAD WARUNKAMI ŚRODOWISKA PRACY W ZAKŁADACH PRACY

W 2023 r. w ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy przeprowadzono **41 kontroli sanitarnych**.

W trakcie kontroli sanitarnych nie stwierdzono przesunięć pracowników na stanowiskach pracy ze względu na ich stan zdrowia. Badania okresowe przeprowadzają uprawnieni do tego lekarze. Przestrzegane są też przepisy prawne dotyczące zatrudniania młodocianych pracowników – uczniów zawodu i kobiet.

Podczas przeprowadzonych kontroli w 2023 roku w 2 zakładach pracy kwestionowano stan sanitarno – techniczny pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

Stwierdzono:

- PKD 24: Zły stan techniczno-sanitarny sufitu w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym tj. szatni męskiej i jadalni,
- PKD 16: Zły stan techniczno-sanitarny ścian w szatni i jadalni,
- PKD 16: Zły stan techniczno-sanitarny podłogi i urządzeń higieniczno-sanitarnych,
- PKD 24: Zły stan techniczno-sanitarny sufitu w pomieszczeniach pracy tj. pomieszczeniu biurowym oraz pomieszczeniu kierownika.

Większość zakładów wykonuje remonty sukcesywnie i we własnym zakresie.

W 2023 roku przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne: 2 w związku z wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych z nadzoru, 1 w związku z wycofaniem produktu „Płyn do spryskiwaczy K2 CLAREN”.

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Mońkach, pracownicy zatrudnieni w zakładach stosujących preparaty chemiczne, wyposażeni są w maseczki, okulary kwasoodporne, rękawice kwasoodporne, fartuchy kwasoodporne. Wszystkie środki ochrony indywidualnej posiadają certyfikaty bezpieczeństwa lub deklaracje zgodności.

W szpitalach, przychodniach i ośrodkach zdrowia pracownicy wyposażeni są w rękawiczki lateksowe/gumowe z przedłużonym rękawem. Podczas kontroli w 2023 roku stwierdzono znaczną poprawę warunków. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

W 2023 roku stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych hałasu oraz pyłów w

środowisku pracy w 2 zakładach na 3 stanowiskach:

- PKD 10:

Przekroczono stężenia pyłowych czynników szkodliwych (pyły mąki):

- na hali produkcyjnej piekarni na stanowisku piekarza podczas obsługi pieca do wypieku chleba, formowanie bochenków chleba z mąki żytniej i pszennej, obsługi garowni, wyjmowania upieczonego chleba z foremek, prac porządkowych na stanowisku pracy; krotność NDS 1,83.
- na hali produkcyjnej piekarni na stanowisku piekarz ciastowy podczas obsługi mieszalek i przesiewaczy do ciast, formowania kęsów ciasta na bochenki z mąki żytniej i pszennej na stole do obrabiania ciast, prac porządkowych na stanowisku pracy. Krotność NDS 4,90.

- PKD 23:

- Przekroczono natężenie hałasu na stanowisku operatora wibroprasy podczas nadzoru nad pracą wibroprasy przy pulpicie sterowniczym oraz sprawdzaniu jakości wyrobu poza sterownią w sterowni. Krotność NDN 1,17.
- Brak oznaczonego znakami bezpieczeństwa miejsca pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości NDN.

W skontrolowanych zakładach w 2023 roku w narażeniu na czynniki szkodliwe **pracowało 1269 osób**. Wśród czynników szkodliwych występują: hałas, drgania, pyły, czynniki chemiczne, biologiczne i rakotwórcze. W 2023 roku skontrolowano 38 zakładów, w których przeprowadzono 41 kontroli. Wśród tych zakładów stwierdzono 13 uchybień. Podczas czynności kontrolnych wydano 5 decyzji merytorycznych i 13 nakazów.

Ponadto pracownicy narażeni są na następujące czynniki uciążliwe i szkodliwe:

- czynniki chemiczne – 601 osób,
- czynniki rakotwórcze – 194 osób,
- mikroklimat – 44 osób,

W 2023 roku skontrolowano 24 zakłady, w których występują czynniki biologiczne, m.in. w zakładach przetwórstwa drewna, mleczarni, zakładach przetwórstwa mlecznego, fermach drobiu, służbie zdrowia i innych.

Stwierdzono, że pracownicy zostali przeszkoleni z występujących w środowisku pracy czynników biologicznych, czego potwierdzeniem są listy osób obecnych w trakcie szkoleń oraz harmonogram przebiegu szkolenia. Pracownikom zatrudnionym w narażeniu na czynniki biologiczne udostępnione są pomieszczenia do spożywania posiłków, szatnie, umywalnie i inne. Zapewnia się także środki do udzielania pomocy, środki ochrony indywidualnej, mydła dezynfekcyjne bądź preparaty do dezynfekcji rąk oraz środki ochrony zbiorowej. Miejsca z

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

występującym czynnikiem biologicznym są oznakowane znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach prowadzony jest rejestr pracowników narażonych na czynniki biologiczne występujące w środowisku pracy z podziałem na: nazwę i adres zakładu, nazwę mikroorganizmów, grupę zagrożenia, liczbę zatrudnionych w kontakcie ogółem i liczbę kobiet, ryzyko zawodowe i prowadzenie rejestru wymagane dla 3 i 4 grupy zagrożenia.

NADZÓR NAD PREKURSORAMI NARKOTYKÓW KAT 2 I 3

Tabela nr 6. Obiekty wprowadzające do obrotu prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
4	1	1	0	0	0

Tabela nr 7. Obiekty stosujące prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (stosujących prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3)	Liczba skontrolowanych obiektów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach	Liczba osób pracujących w narażeniu
2	2	12	0	0	0	292	88

Na terenie powiatu monieckiego w 2023 roku nie zlokalizowano importerów i eksporterów prekursorów kategorii 2 oraz eksporterów prekursorów kategorii 3. Ponadto w trakcie prowadzonego nadzoru stwierdzono, że na terenie powiatu monieckiego znajdują się 2 zakłady, w których stosowane są prekursorzy kategorii 3 (kwas siarkowy, kwas chlorowodorowy) oraz w 1 z nich są stosowane prekursorzy kategorii 2 (nadmanganian potasu) przeznaczone do badań w laboratorium, oraz do procesu technologicznego.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

W 2023 roku skontrolowano 2 zakłady, w którym stosowane są prekursorzy kat. 3 oraz kat. 2 do przeprowadzania analiz i badań w laboratorium.

W zakładach prowadzona jest dokumentacja rozchodu substancji i mieszanin niebezpiecznych, pracownicy są przeszkoleni odnośnie do bezpiecznej pracy z chemikaliami i zapoznani z kartami charakterystyki. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień z zakresu prekursorów.

W PSSE w Mońkach prowadzony jest:

- rejestr zakładów wprowadzających do obrotu i stosujących prekursorzy kategorii 2 i 3 na terenie powiatu monieckiego, zawierający nazwę i adres zakładu, nazwę prekursora kategorii II i III, prowadzoną ewidencję prekursora kategorii II i III, czy dokonywano zmian w ewidencji, informację o transakcjach,
- rejestr importerów i eksporterów prekursorów kat. 2 znajdujących się na terenie powiatu monieckiego,
- rejestr eksporterów prekursorów kat. 3 znajdujących się w powiecie monieckim.

Dotychczas nie wydawano zezwoleń wywozowych podmiotów zajmujących się eksportem bądź tranzytem prekursorów.

NADZÓR NAD PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI

Tabela nr 8. Obiekty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu produkty biobójcze)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
14	9	9	0	0	0

Tabela nr 9. Obiekty stosujące produkty biobójcze na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (stosujących produkty biobójcze)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach	Liczba osób pracujących w narażeniu
28	11	11	0	0	0	906	472

W 2023 roku przeprowadzono 9 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu środki biobójcze oraz 11 kontroli w zakresie stosowania środków biobójczych. Podczas kontroli w 2023 roku

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

nie stwierdzono nieprawidłowości nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Pracowników zapoznano z kartami charakterystyki preparatów biobójczych, co potwierdzone jest podpisem na karcie charakterystyki.

NADZÓR NAD WPROWADZANIEM DO OBROTU DETERGENTÓW

Tabela nr 10. Obiekty wprowadzające do obrotu detergenty na terenie powiatu monieckiego:

Liczba zakładów w ewidencji (wprowadzających do obrotu detergenty)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba kontroli z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów
7	3	3	0	0	0

W 2023 roku przeprowadzono 3 kontrole obiektów z bieżącego nadzoru, które wprowadzają do obrotu detergenty.

NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA Z DNIA 24.07.2012 R. W SPRAWIE SUBSTANCJI CHEMICZNYCH, ICH MIESZANIN, CZYNNIKÓW LUB PROCESÓW TECHNOLOGICZNYCH O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM LUB MUTAGENNYM W ŚRODOWISKU PRACY

Tabela nr 11. Podsumowanie – zakłady z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi

Liczba zakładów w ewidencji	15
Liczba zakładów ujętych w planie kontroli na rok 2023	15
Liczba skontrolowanych zakładów	15
Liczba osób zatrudnionych ogółem w zakładach z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi	1100
Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi	194
Liczba kontroli	15
Liczba sporządzonych protokołów/ w tym z uchybieniami	15 (13 przez dział higieny pracy, 2 przez dział EP/3 ze znakiem HP, 1 ze znakiem EP)
Liczba wydanych decyzji	3 (3 przez dział higieny pracy)
Liczba decyzji z uchybieniami	3/3
Liczba nakazów	4

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Rodzaj nakazów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzić i okazać do wglądu badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia o działaniu rakotwórczym lub mutagennym tj.: krzemionka krystaliczna – kwarc, krystobalit frakcja respirabilna na stanowisku spawacz. 2. Sporządzić uwzględniając krzemionkę i pracowników narażonych na krzemionkę w rejestrze prac oraz okazać do wglądu rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. 3. Przekazać Podlaskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Białymstoku informację o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. 4. Przeprowadzić i okazać do wglądu badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia o działaniu rakotwórczym lub mutagennym tj.: stężenia czynników chemicznych – formaldehyd na stanowisku obsługi komory dezynfekcyjnej.
Liczba osób narażonych na promieniowanie jonizujące	32
Liczba osób narażonych na pył drewna twardego	15
Liczba osób narażonych na benzen	2
Liczba osób narażonych na azbest	0
Liczba osób narażonych na benzynę, olej napędowy (eurodiesel)	60 60
Liczba osób narażonych na tlenek etylenu	0
Liczba osób narażonych na WWA	0
Liczba osób narażonych na formaldehyd	63
Pył zawierający krystaliczną krzemionkę	22
Liczba zakładów w ewidencji	14
Liczba zakładów ujętych w planie kontroli na rok 2022	8
Liczba skontrolowanych zakładów	8
Liczba osób zatrudnionych ogółem w zakładach z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi	440
Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi	105
Liczba kontroli	9
Liczba sporządzonych protokołów/ w tym z uchybieniami	9 (9 przez dział higieny pracy/0)

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Liczba wydanych decyzji	2 (2 przez dział higieny pracy/0)
Liczba decyzji z uchybieniami	2/2
Liczba nakazów	2
Rodzaj nakazów	- Przeprowadzić i okazać do wglądu badania i pomiary środowiska pracy (w zakresie szkodliwego dla zdrowia czynnika chemicznego o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz pyłu drewna twardego)
Liczba osób narażonych na promieniowanie jonizujące	2
Liczba osób narażonych na pył drewna twardego	10
Liczba osób narażonych na benzen	21
Liczba osób narażonych na azbest	0
Liczba osób narażonych na benzynę, olej napędowy (eurodiesel)	23 23
Liczba osób narażonych na tlenek etylenu	0
Liczba osób narażonych na WWA	0
Liczba osób narażonych na formaldehyd	31
Pył zawierający krystaliczną krzemionkę	39

W 2023 roku zaplanowano do kontroli 15 zakładów, skontrolowano wszystkie zaplanowane zakłady pracy z zakresu czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W 2023 roku sporządzono 13 protokołów z kontroli sanitarnych. Wydano 3 decyzje merytoryczne i 3 decyzje płatnicze.

W trakcie kontroli kompleksowych zakładów brano pod uwagę narażenie pracowników na czynniki rakotwórcze występujące w środowisku pracy. Od pracodawców wymagano badań środowiska pracy, imiennego wykazu osób narażonych na czynniki rakotwórcze i ich przeszkolenia w tym zakresie, wykazu stanowisk i procesów technologicznych, a także informacji o czynnikach rakotwórczych przesłanej do PWIS w Białymstoku.

W PSSE w Mońkach prowadzony jest rejestr zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne na terenie powiatu monieckiego.

UCZESTNICTWO W ROZPOWSZECHNIANIU INFORMACJI NT. BEZPIECZNYCH WARUNKÓW PRACY PROWADZONYCH PRZEZ KRAJOWY PUNKT CENTRALNY (CIOP-PIB) W RAMACH KAMPANII EUROPEJSKIEJ AGENCJI BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA W PRACY Z SIEDZIBĄ W BILBAO.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego w roku 2023 w zakładach zwracano uwagę na bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Podnoszono wiedzę i świadomość pracodawców w w/w aspekcie poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych. Przeprowadzono rozmowy z pracodawcami nt. bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Mówiono także o powstawaniu chorób zawodowych wśród pracowników, możliwości występowania zagrożeń i wypadków przy pracy.

W zakładach stosujących substancje i preparaty chemiczne przeprowadzono rozmowy z pracownikami narażonymi na chemikalia. W trakcie kontroli informowano pracowników o konieczności bezpiecznej pracy z czynnikami chemicznymi, o najczęstszych przypadkach niewłaściwego używania chemikaliów, a także konieczności zapoznania się z kartami charakterystyki, gdzie znajdują się wszelkie informacje ryzyka i bezpieczeństwa.

Comiesięcznie, w ramach współpracy z pracownikiem Promocji Zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Mońkach, podawano informacje dotyczące zakazu palenia tytoniu w zakładach pracy.

NADZÓR NAD OBIEKTAMI PRODUKCJI I KONFEKCJONOWANIA, SPRZEDAŻY PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie ma pod nadzorem zakładów produkujących i konfekcjonujących produkty kosmetyczne. W 2023 roku w ewidencji PSSE w Mońkach było 10 sklepów przemysłowych prowadzących sprzedaż produktów kosmetycznych.

Przeprowadzono 3 kontrole w zakresie oceny wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych na terenie powiatu monieckiego. Pobrano 1 próbkę produktu kosmetycznego - próbka nie była kwestionowana.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI

W roku 2023 w powiecie monieckim przeprowadzono 3 kontrole w ramach bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych ukierunkowane na produkty na bazie konopi zawierające w swoim składzie substancje THC-P lub HHC-P. Podczas kontroli stwierdzono, że podmioty skontrolowane nie wytwarzają i nie wprowadzają do obrotu na terytorium

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Rzeczypospolitej Polskiej produktów na bazie konopi zawierających w swoim składzie substancji THC-P (tetrahydrokannabiniforol) lub HHC-P (heksahydrokannabiniforol).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie prowadził postępowania administracyjnego dotyczącego wprowadzania do obrotu nowych środków psychoaktywnych.

W 2023 roku nie przekazywano informacji o przypadkach zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Przekazano podmiotom leczniczym na terenie powiatu monieckiego oraz umieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach zaktualizowany „Formularz zgłoszenia wystąpienia przypadku zatrucia/podejrzenia zatrucia/zgonu wywołanego użyciem środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej wynikający z art. 30 a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii”.

IV. CHOROBY ZAWODOWE

Tabela nr 12. Dane dotyczące postępowań ws. chorób zawodowych w 2023 r.

Liczba prowadzonych postępowań	5
Liczba zgłoszonych podejrzeń	4
Liczba decyzji pozytywnych	3
Liczba decyzji negatywnych	2
Liczba postanowień	-
Liczba wydanych kart stwierdzeń	3

W 2023 roku prowadzono **5 postępowań** w sprawie chorób zawodowych.

W 2023 roku zgłoszono 4 podejrzania choroby zawodowej tj:

- „*Borelioza*” poz. 26 (3 postępowania)
- „*Zespół cieśni w obrębie nadgarstka*” poz. 20.1 (1 postępowanie).

W 2023 roku zakończono decyzją umarzającą 1 postępowanie dotyczące chorób zawodowych zgłoszone w 2022 roku tj.:

- „*Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych*” Poz. 7 (1 postępowanie)

W 2023 roku prowadzono 2 postępowania chorób zawodowych zgłoszone w 2019 roku

- „*Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych*” poz. 7.2 (1 postępowanie)
- „*Astma oskrzelowa*” poz. 6 (1 postępowanie)

Postępowania te zakończyły się wydaniem decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wydał **3 karty stwierdzenia choroby zawodowej**.

V. OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH

Na koniec 2023 r. w ewidencji widnieją **32 placówki** tj:

- 3 żłobki funkcjonujące samodzielnie (w tym 1 publiczny),
- 2 przedszkola (w tym 1 niepubliczne),
- 3 inne formy wychowania przedszkolnego (publiczne),
- 8 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie (w tym 5 publicznych),
- 1 liceum ogólnokształcące (niepubliczne),
- 7 zespołów szkół (publicznych),
- 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy (publiczny),
- 1 młodzieżowy ośrodek socjoterapii (publiczny),
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego (w tym 1 publiczna),
- 2 ogniska pracy pozaszkolnej (niepubliczne),
- 1 szkolne schronisko (publiczne),
- 1 pozaszkolna placówka specjalistyczna (niepubliczna).

Stan sanitarno-higieniczny w skontrolowanych placówkach nie uległ zmianie.

W 2023 r. wykonano 21 kontroli kompleksowych wynikających z harmonogramu kontroli, ponadto wykonano 1 kontrolę na wniosek strony w celu wydania opinii sanitarnej, 4 kontrole z przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, 3 kontrole kompleksowe wypoczynku zimowego, 3 kontrole kompleksowe wypoczynku letniego, 4 kontrole w zakresie oceny bezpiecznych i higienicznych warunków na placach zabaw.

W 2023 r. nie zgłaszano interwencji.

W ramach ponadplanowych prac w 2023 r. dział Higieny Dzieci i Młodzieży wystosował do organów prowadzących szkoły pismo z prośbą o przypomnienie dyrektorom podległych placówek o obowiązku zapewnienia uczniom profilaktycznej opieki zdrowotnej. Jednocześnie przypomniano organom prowadzącym szkoły, aby właściwie nadzorowały realizację obowiązków wynikających z ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. 2019 r. poz.1078).

Wystosowano również pisma do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przypominające o konieczności wymiany piasku w piaskownicach i w innych miejscach w których przebywają dzieci.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

W roku sprawozdawczym wystosowano pisma odnośnie profilaktyki i zwalczania wszawicy oraz owsicy, jednocześnie zachęcano do przeprowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnej dla przedszkolaków, uczniów i rodziców z zaangażowaniem personelu medycznego.

We wrześniu przesyłano placówkom oświatowym do wiadomości i wykorzystania opracowanie Zakładu Bezpieczeństwa Zdrowotnego NIZP-PZH we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym: „Wytyczne dla placówek oświatowo – wychowawczych dotyczące postępowania z ciepłą i zimną wodą w wewnętrznych systemach wodociągowych w ramach działań zapobiegających zakażeniom bakteriami z rodzaju Legionella”. Podczas kontroli w placówkach oświatowych informowano o zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi związanego z funkcjonowaniem instalacji wentylacyjnej poprzez regularne czyszczenie i konserwację urządzeń wentylacyjnych.

W 2023 roku wydano łącznie 5 decyzji administracyjnych i 2 decyzje płatnicze, w tym 1 decyzję nakazującą dotyczącą doprowadzenia do właściwego stanu:

- nawierzchnię tarasu oraz schodów zewnętrznych tarasu w budynku przedszkola,
- nawierzchnię chodnika wokół budynku przedszkola,
- osłonięcia i zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym we wszystkich pomieszczeniach przedszkola przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci w budynku przedszkola.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach nie wydawał decyzji nakazujących zamknięcie, unieruchomienie lub wyłączenie z użytku obiektów lub ich części.

Tabela nr 13. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2022	143	7	0	0	16	7	0	0
2023	172	10	0	0	29	10	0	0

VI. NADZÓR W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

Pod nadzorem higieny komunalnej PSSE w Mońkach w 2023 roku było **137 obiektów**.

Działalność administracyjno – egzekucyjna:

- przeprowadzone kontrole ogółem 115,
- wystawione decyzje ogółem 37,
- opinie i postanowienia sanitarne 29,
- tytuły wykonawcze 0,
- mandaty 1,
- wystąpienia -2
- komunikaty- 19.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach w 2023 roku prowadził nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi poprzez egzekwowanie od producentów wody właściwej jej jakości na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

W 2023 roku badania jakości wody wykonywane były przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach z częstotliwością ustaloną w oparciu o wytyczne do planu pracy Głównego Inspektora Sanitarnego. Ponadto, w ramach prowadzonego nadzoru analizowano, weryfikowano oraz gromadzono wyniki kontroli wewnętrznych prowadzonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty zarządzające indywidualnymi urządzeniami zaopatrzenia w wodę, a pozyskane dane przekazywano do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w systemie WODA Excel.

Monitoring i nadzór Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz nadzór wewnętrzny dostawców wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oparty był o sieć stałych punktów poboru wody i harmonogramy badań, w tym plany poboru próbek wody przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych i innych podmiotów, które zostały uzgodnione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Badania wody dla potrzeb inspekcji sanitarnej wykonywał w 2023r. Oddział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Białymstoku, a przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach dokonywali poboru próbek wody do badań.

Badania wody prowadzone były w ramach monitoringu parametrów grupy A i parametrów grupy B przez zarządców/właścicieli urządzeń wodociągowych oraz Państwową Inspekcję Sanitarną. Celem monitoringu parametrów grupy A było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej, fizykochemicznej i mikrobiologicznej jakości wody dostarczanej do spożycia przez ludzi, a także informacji o efektywności uzdatniania wody do spożycia i stwierdzeniu, czy badana woda odpowiadała normatywom, natomiast parametrów grupy B- było rozszerzenie (uzupełnienie) monitoringu parametrów grupy A oraz dostarczenie informacji niezbędnych do określenia, czy wszystkie wartości parametrów ustanowione w obowiązujących przepisach były spełnione.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach sporządza na bieżąco oceny jakości wody oraz komunikaty, które są przekazywane do zarządców wodociągów oraz producentów wody w celu poinformowania konsumentów. Konsumenti uzyskują wiedzę nt. jakości wody z tablic informacyjnych lub ze stron BIP poszczególnych Urzędów, a także ze strony Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Mońkach w domenie gov.pl.

Na terenie powiatu monieckiego w 2023 roku czynnych było **18 wodociągów publicznych** - 3 w miastach i 15 w miejscowościach wiejskich oraz **2 ujęcia indywidualne** (przy Zakładzie Produkcji Spożywczej BETEX w Knyszynie i Monieckiej Spółdzielni Mleczarskiej w Mońkach). W 2023 roku nie podłączano nowych wodociągów, nie likwidowano istniejących.

W 2023 r. zakończono modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Dolistowie, gm. Jaświły. Inwestycja dotyczyła budowy i przebudowy stacji uzdatniania wody polegająca na budowie dwóch zbiorników wyrównawczych, budowy dwóch zbiorników szczelnych każdy na ścieki socjalne oraz technologiczne, budowy osadnika popłuczyn, przebudowy budynku stacji uzdatniania wody, budowy instalacji wodociągowych, sanitarnych i elektrycznych oraz rozbiórką instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych i elektrycznych.

W 2023 r. rozpoczęto modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Krasnem Folwarcznem, gm. Jasionówka. Inwestycja obejmuje budowę budynku stacji uzdatniania wody, budowę dwóch zbiorników wyrównawczych, budowę zbiornika szczelnego na ścieki technologiczne z chlorowni, budowę zbiornika szczelnego na ścieki socjalno-bytowe, budowę osadnika popłuczyn, budowę instalacji wodociągowych, sanitarnych i elektrycznych wraz z zagospodarowaniem terenu.

Podczas kontroli w stacjach uzdatniania wody uchybienia sanitarne dot. stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń stwierdzono w 2 stacjach uzdatniania wody.

W 2023 roku w **6 wodociągach** jakość wody w ciągu roku, w różnych okresach, w zakresie różnych parametrów była kwestionowana, a więc nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przekroczenia parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia w zakresie parametrów fizykochemicznych wystąpiły w wodociągach: w Osowcu, Mońkach, Dolistowie, Wroceniu, Trzciannem, Laskowcu. Kwestionowane parametry to: mętność, barwa, jon amonu, mangan, zapach. Przekroczenie parametru mikrobiologicznego wystąpiło w wodociągu w Osowcu, z uwagi na ponadnormatywną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie przeznaczonej do spożycia dla ludzi.

W celu zapewnienia należytej jakości wody przeznaczonej do spożycia, administratorzy wodociągów lub jednostki odpowiedzialne za jej jakość, przeprowadzali m.in. płukania sieci wodociągowej, okresową dezynfekcję wody (po wskazaniach), przegląd armatury technicznej, czynności polegające na zwiększeniu napowietrzenia na SUW czy też wymianę złóż filtracyjnych w odzetalazach. Działania naprawcze były realizowane na koszt przedsiębiorstw wodociągowych. W większości przypadków przekroczenia parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia były krótkotrwałe. Po zakończeniu działań naprawczych zarówno administratorzy wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej jak i organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach kontroli urzędowej dokonywali badań laboratoryjnych wody w celu potwierdzenia ich skuteczności oraz dokonania oceny wody pod kątem przydatności do spożycia przez ludzi.

W 2023 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do spożycia przez ludzi z nadzorowanych wodociągów.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY W BASENACH KĄPIELOWYCH

Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach. Ocena jakości wody na pływalni dokonywana jest przez zarządzającego pływalnią i obejmuje wykonywanie badań jakości wody zgodnie z harmonogramem ustalonym z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, prowadzenie bieżącej obserwacji wody, odnotowywaniu i informowaniu właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o przypadku stwierdzenia wystąpienia incydentów kałowych i/lub incydentów wymiotnych w wodzie na pływalni oraz na stałym nadzorze pracy urządzeń wraz z rejestrowaniem wyników pomiaru.

W ewidencji PSSE w Mońkach znajduje się **1 basen kryty**. W 2023 r. przeprowadzono w nim 1 kontrolę. Kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie parametru Legionella sp w próbie

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

---

wody pobranej spod prysznicza męskiego. Zarządca przeprowadził działania naprawcze polegające na m.in. natychmiastowej dezynfekcji instalacji, zakręceniu dopływu ciepłej wody oraz przeprowadzeniu przegrzania instalacji. Wydano 1 decyzję nakazującą doprowadzenie jakości wody ciepłej w instalacji wewnętrznej w pływalni do wymagań określonych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230).

STAN SANITARNY MIEJSC OKAZJONALNIE WYKORZYSTYWANYCH DO KĄPIELI

W 2023 roku na terenie powiatu monieckiego funkcjonowało **1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii** „Nad Biebrzą” przy ul. Demokratycznej w Goniądzu. Przeprowadzona w 2023 roku kontrola nie wykazała uchybień sanitarno-higienicznych. Jakość wody odpowiadała wymaganiom.

NADZÓR NAD CIEPLĄ WODĄ UŻYTKOWĄ W ZAKRESIE BAKTERII LEGIONELLA

Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wody ciepłej pałeczkami Legionella Sp., realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania i namnażania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii jak i zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia.

W 2023 roku w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej zarządcy, jakość wody ciepłej zbadano w **12 obiektach**, w tym w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne), budynkach zamieszkania zbiorowego oraz budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W 3 obiektach stwierdzono ponadnormatywną wartość bakterii Legionella Sp., w związku z tym prowadzono 3 postępowania administracyjne. Administratorzy obiektów przeprowadzili działania naprawcze polegające m.in. na dezynfekcji termicznej instalacji.

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW KOMUNALNYCH

Ustępy publiczne

W 2023 r. skontrolowano 2 ustępy publiczne. Ich stan higieniczno-sanitarny i techniczny był właściwy. Podczas prowadzonych kontroli w pomieszczeniach zachowany był porządek, nie stwierdzono braków środków czystościowych i higienicznych.

Baza noclegowa

Bazę noclegową w powiecie monieckim stanowią: pensjonat, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie oraz pola biwakowe. Systematycznie podnoszony jest ich standard. Wszystkie obiekty korzystają z wody pitnej właściwej jakości. Obiekty położone w miejscowościach wiejskich, w których są świadczone usługi hotelarskie, działają głównie na zasadzie agroturystyki. Na terenie powiatu monieckiego nie ma kempingów.

W 2023r. skontrolowano 7 obiektów całorocznej bazy noclegowej. Ich stan sanitarny oceniono jako dobry. W większości są to obiekty reprezentujące wysoki standard świadczonych usług, czystość utrzymywana jest na bieżąco, tereny wokół uporządkowane.

Obiekty przeznaczone na pobyt uchodźców

W 2023 r. pracownicy działu Higieny Komunalnej przeprowadzili 1 wizytację dotyczącą warunków sanitarno-technicznych w obiektach przeznaczonych na pobyt uchodźców z Ukrainy na terenie powiatu monieckiego (m.in. sprawdzano węzły sanitarne, zaopatrzenie obiektów w wodę do spożycia, sposób żywienia). Podczas wizytacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne oraz inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)

W 2023 roku skontrolowano 13 zakładów fryzjerskich i 5 kosmetycznych. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień.

Stan sanitarno-techniczny w/w obiektów jest dobry. W większości są to obiekty nowe, funkcjonujące od kilku lat, podnoszące standard świadczonych usług.

Odpady niebezpieczne, powstające w gabinetach kosmetycznych, są gromadzone w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, odpowiednio oznakowanych i zaopatrzonych w worki foliowe. Odpady te odbierane są przez specjalistyczne firmy.

W zakresie dezynfekcji przyborów i narzędzi używanych podczas wykonywania usług nieprawidłowości nie stwierdzono.

Obiekty Pomocy Społecznej

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach znajdują się 3 obiekty pomocy społecznej, z czego 2 to Domy Pomocy Społecznej, 1- Placówka zapewniająca całodobową opiekę. We wszystkich ww. obiektach przeprowadzono kontrole.

POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W roku 2023 skontrolowano **2 zakłady** świadczące usługi pogrzebowe na terenie powiatu monieckiego. W trakcie czynności kontrolnych w zakładach pogrzebowych oceniano m.in. stan sanitarno– higieniczny oraz porządkowy obiektów, sposób postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, sposób postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi, z odzieżą ochronną, rodzajem stosowanych środków dezynfekcyjnych. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Prowadzono nadzór nad postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich. Wydano **15 decyzji** zezwalających na ekshumację zwłok lub szczątków ludzkich oraz **16 postanowień** wyrażających zgodę na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy.

We wszystkich skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach prowadzili nadzór nad przestrzeganiem przepisów wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. Kontrolowane obiekty umieszczały w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia (w tym również wyrobów elektronicznych), powyższy zakaz był przestrzegany.

ROZPATRYWANIE INTERWENCJI

W 2023 r. do Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej wpłynęły **4 sygnały** dotyczące:

- niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego: domu pomocy społecznej; lokalu mieszkalnego,
- niewłaściwego gospodarowania odpadami komunalnymi: w obiekcie małej gastronomii; w mieszkaniu w bloku.

Przeprowadzono kontrole interwencyjne i oględziny w celu potwierdzenia zasadności wniesionych sygnałów. Wystawiono 1 mandat karny. Część interwencji została przekazana według właściwości celem wyjaśnienia, zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne.

Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Mońkach w 2023 r. wydał:

- *w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:*
    - 1 uzgodnienie zakresu stopnia i szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
    - 2 opinie projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
  - *w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:*
    - 42 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
- Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Mońkach uczestniczył 8 razy w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych – wykonano 8 kontroli w terenie.

VIII. PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Działania podejmowane przez Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach wynikają z planu zasadniczych zadań, sytuacji epidemiologicznej, społecznej, demograficznej powiatu.

Pracownik Promocji Zdrowia organizuje, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych. Prowadzone działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej kierowane są między innymi do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, studentów, seniorów, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia, przedstawicieli samorządów lokalnych, policjantów. Prowadzi media społecznościowe Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Mońkach (Facebook, Twitter), stronę internetową w domenie GOV. poprzez które informuje na bieżąco społeczeństwo o zagrożeniach, zasadach zdrowego stylu życia i metodach zapobiegania chorobom oraz efektach przedsięwzięć prowadzonych przez PPIS w Mońkach.

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

Tabela nr 14: Działania podjęte w ramach Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w 2023 roku

Działanie: Profilaktyka i zwalczanie uzależnień				
Cel: Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień				
Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców działań realizowanych przez placówki i PSSE	Liczba odbiorców działań medialnych podejmowanych przez PSSE (w tym internetowych)	Razem
1	Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	368	0	368
2	Program „Bieg po zdrowie”	163	0	163
3	Program „Czyste powietrze wokół nas”	517	0	517
4	„Podlaski program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych”	327	2194	2521
Razem:		1375	2194	3569
Lp.	Nazwa kampanii/akcji			
1	„Światowy Dzień bez Tytoniu”	2907	1792	4699
2	„Światowy Dzień Rzucania Palenia”	0	186	186
3	Profilaktyka uzależnień - dopalacze	498	3363	3861
Razem:		3405	5341	8746
Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję				
Cel: Upowszechnianie wiedzy dotyczącej profilaktyki chorób i promocji zdrowego trybu życia				
Lp.	Nazwa programu			
1	Program „Trzymaj Formę!”	407	187	594
2	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”	997	3246	4243
3	Program „Wybierz życie – Pierwszy Krok”	400	0	400
4	Znamie! Znam je?	263	224	487
5	Podstępne WZW	313	0	313
6	Skąd się biorą produkty ekologiczne	196	0	196
Razem:		2576	3657	6233
Lp.	Nazwa kampanii/akcji			
1	Światowy Dzień Zdrowia	80	1339	1419
2	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach	34	368	402
3	Profilaktyka owsicy	7	0	7
4	Profilaktyka wszawicy	127	1902	2029
5	„Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa”	120	3537	3657
6	„Letnia Szkoła Bezpieczeństwa”	823	11318	12141
7	Profilaktyka grypy w tym #gotowi na sezon	382	5568	5950
8	Promocja szczepień ochronnych w tym Europejski Tydzień Szczepień, COVID-19, i inne	229	7716	7945
9	Promowanie zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania	242	9482	9724
10	Profilaktyka zatruc pokarmowych w tym zatruc grzybami oraz promocja wiedzy na temat grzybów	0	741	741
11	Profilaktyka chorób nowotworowych	126	3612	3738
12	Promocja szczepień HPV	402	2745	3147
13	Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze	194	2445	2639
16	Kampania EFSA – Wybieraj zdrową żywność	153	3037	3190
17	Promocja zdrowia poprzez strony internetowe i portale społecznościowe	0	6846	6846
Razem:		2919	60656	63575

Ocena stanu sanitarnego powiatu monieckiego za 2023 r.

W 2023 r. przeprowadzano szereg wizytacji, akcji edukacyjnych, dystrybuowano ulotki, publikowano informacje na portalach społecznościowych Facebook oraz Twitter.

m.in.:

- Przeprowadzono 22 wizytacje w placówkach oświatowych w celu oceny realizacji programów edukacyjnych.
- W ramach działań z zakresu profilaktyki grypy oraz Covid-19 przeprowadzono 6 spotkań ze społecznością miejską i wiejską, rozstawiono 3 stoiska informacyjno-edukacyjne. Omawiano zasady bezpieczeństwa i higieny, w szczególności prawidłową higienę rąk, sposoby zapobiegania infekcjom, różnice między chorobami.
- W ramach „Zimowej Szkoły Bezpieczeństwa” odbyło się 5 spotkań z dziećmi i młodzieżą przebywającymi na wycieczkach zimowych. Omawiano bezpieczeństwo podczas zimowego wypoczynku, profilaktykę chorób zakaźnych, profilaktykę wszawicy, zasady prawidłowego odżywiania, promocję zdrowia, skutki zażywania dopalaczy i narkotyków, wpływ tytoniu na zdrowie.
- W ramach wypoczynku letniego- „Letniej Szkoły Bezpieczeństwa” prowadzono działania profilaktyczne, tj. 3 pogadanki w zorganizowanych formach wypoczynku dzieci i młodzieży, stoiska informacyjno-edukacyjne podczas 5 festynów w powiecie monieckim. Najmłodsze dzieci malowały, rozwiązywały wykreślanki, krzyżówki oraz rebusy na temat bezpiecznych wakacji, kleszczy, higieny rąk, promocji szczepień, zdrowego stylu życia. Z rodzicami zaś rozmawialiśmy na temat szczepień dzieci przeciwko HPV, o skutkach palenia papierosów, skutkach zażywania dopalaczy, zwróciliśmy uwagę na zatrucia pokarmowe powszechne w okresach letnich przy wysokich temperaturach. Rodzice i młodzież mogli także skorzystać z alkohogli. Prowadzono dystrybucję materiałów dot. palenia tytoniu, profilaktyki szczepień HPV, profilaktyki HIV/AIDS, dopalaczy, bezpiecznych wakacji, salmonelli.
- W ramach promocji szczepień ochronnych w tym Europejskiego Tygodnia Szczepień, akcji # SzczepimySię, szczepień HPV - prowadzone były spotkania z młodzieżą, dziećmi oraz z osobami dorosłymi ze społeczności powiatu monieckiego, podczas 2- festynów, 2 spotkań - pogadanek, 2 - stoisk informacyjno-edukacyjnych w podmiotach leczniczych.
- W marcu pracownicy Promocji Zdrowia, Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia uczestniczyli w akcji / imprezie prozdrowotnej „Wiosenny Challenge” na Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 2 w Mońkach ul. Leśna 3. Młodzież wspólnie z kadrą uczestniczyła w konkursach. Wspólnie dowiedzieliśmy się: Jak dbać o

własne zdrowie? Czy sport jest ważny? Zdrowe odżywianie? Coś o szczepieniach? Czy cukier jest zdrowy? Co to są wirusy i bakterie?

- Przeprowadzono 2 spotkania - wykłady z osobami dorosłymi ze społeczności powiatu monieckiego oraz zorganizowano 2 stoiska podczas festynów promujące [Kampanię EFSA](#) „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood.
- W kwietniu pracownicy Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej oraz Epidemiologii przeprowadzili [szkolenie dla pracowników Komendy Powiatowej Policji](#) w Mońkach. W nawiązaniu do Światowego Dnia Zdrowia poruszono tematy takie jak: profilaktyka chorób zakaźnych; zawodowe ryzyko zakażeń krwiopochodnych HCV, HBV, HIV; postępowanie po ekspozycji na materiał zakaźny.
- W listopadzie zorganizowano na etapie powiatowym [Wojewódzką Olimpiadę wiedzy o HIV/AIDS](#) skierowaną do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Celem olimpiady jest poszerzenie wiedzy młodzieży na temat zapobiegania zakażeniom HIV, chorobom przenoszonym drogą płciową oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec ludzi żyjących z HIV i chorób na AIDS.
- Podczas [I Forum Kół Gospodyń Wiejskich](#) organizowanego przez Starostwo Powiatowe w Mońkach wygłoszono wykład dotyczący higieny oraz znakowania żywności.
- W grudniu przeprowadzono szkolenie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach - Centrum Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy dla osób poszukujących pracy. Wygłoszono prelekcję na temat „[W zdrowym ciele zdrowy duch](#)”. Omawiano tematy dotyczące dbania o własne zdrowie, znaczenia aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania, różnic między suplementami a lekami. Przedstawiono również zagadnienia z kampanii EFSA, profilaktyki chorób nowotworowych.
- W trakcie całego roku pracownicy stanowisk Promocji Zdrowia i komunikacji Społecznej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili [akcje dot. wszawicy oraz owsicy](#) wśród dzieci szkolnych.

IX. PODSUMOWANIE

Zadania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach w 2023 r. polegały na sprawowaniu nadzoru sanitarnego (bieżącego i zapobiegawczego) oraz prowadzeniu zapobiegawczej i przeciwepidemicznej działalności dotyczącej chorób zakaźnych i innych chorób, na które wpływ mają warunki środowiska. Ponadto prowadziliśmy wśród mieszkańców działania edukacyjne promujące zdrowy styl życia.

W 2023 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mońkach:

- wykonali **476** kontroli i wizytacji,
- przeprowadzili **723** dochodzenia epidemiologiczne,
- pobrali **366** próbek do badań.

Wiele z naszych działań podejmowanych było w ramach współpracy z innymi instytucjami tj.: Starostwem Powiatowym w Mońkach, Urzędem Miejskim w Mońkach, Komendą Powiatową Policji w Mońkach, Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Mońkach, Powiatową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Mońkach, kadrą pedagogiczną placówek oświatowych, podmiotami leczniczymi, kołami Gospodyń Wiejskich, Monieckim Ośrodkiem Kultury, Knyszyńskim Ośrodkiem Kultury, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Urzędem Pracy w Mońkach, Komendą Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach, Nadleśnictwem Knyszyn, Biebrzańskim Parkiem Narodowym- za co składamy serdeczne podziękowania.